

Vlaams
Parlement

vergadering **C39**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 19 oktober 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het uitwerken van een beleid inzake stadslandbouw – 2647 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Peter Wouters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over beleidsmaatregelen inzake stadslandbouw – 2717 (2015-2016)	4
VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de opvolging van de G30 – 2660 (2015-2016)	8
VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het verduurzamen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid gericht op plattelandsontwikkeling – 2714 (2015-2016)	11
VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een Vlaams aanspreekpunt lokale voedselstrategie – 129 (2016-2017)	13
VRAAG OM UITLEG van Sabine Vermeulen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het Steunpunt Levend Erfgoed (SLE) – 133 (2016-2017)	16
VRAAG OM UITLEG van Sabine Vermeulen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de strijd tegen het fokken met zieke honden – 149 (2016-2017)	19
VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de toekomst van de loofdoding in de aardappelteelt – 164 (2016-2017)	21
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over investeringen door land- en tuinbouw in diversificatie – 187 (2016-2017)	24
VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de communicatie betreffende promotiemaatregelen voor rundvlees – 224 (2016-2017)	25
VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de compensatie van de nadelige gevolgen van de kilometerheffing voor de landbouw via het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) – 232 (2016-2017)	34

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, en aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over Vlaamse streekproducten binnen het CETA-verdrag (Comprehensive Economic and Trade Agreement) – 248 (2016-2017)	36
VRAAG OM UITLEG van Peter Wouters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de mogelijke opstart van een officiële bemiddelingsprocedure tussen suikerproducenten en -fabrieken – 254 (2016-2017)	38

VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het uitwerken van een beleid inzake stadslandbouw – 2647 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Peter Wouters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over beleidsmaatregelen inzake stadslandbouw – 2717 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Sabine Vermeulen

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): We hebben het in deze commissie al vaak gehad over stadslandbouw en alle mogelijke opportuniteiten. Stadslandbouw is een breed concept dat heel wat opportuniteiten kan bieden aan onze ondernemers. Vlaanderen heeft als dichtbevolkte, sterk verstedelijkte en ruimtelijk versnipperde regio het voordeel dat de link tussen stad en platteland, maar ook tussen producent en consument zeer nabij is. De Vlaamse overheid kan hierin een faciliterende rol spelen. Uzelf, minister, hebt al diverse malen aangegeven dat u initiatieven op poten zet om bijvoorbeeld het concept stadslandbouw invulling te geven.

Zo is ook de structuur opgestart die lokale voedselstrategieën stimuleert. Een vraag om uitleg van Sofie Joosen, die straks aan bod komt, gaat daar ook over. Die structuur zal vooral sectoroverschrijdend werken. Op die manier zullen diverse actoren een stem krijgen.

Minister, in uw recentste beleidsbrief is er een maatregel opgenomen met de noemer 'samenwerking met de stedelijke omgeving'. In het najaar wordt die in drie van de vijf Vlaamse provincies uitgerold. Daarnaast blijft de ondersteuning van ideeën rond stadslandbouw een mogelijke piste binnen het thema lokale voedselstrategieën.

Vooraleer we stadslandbouw ten volle ten uitvoer brengen, is het belangrijk op te lijsten wat de opportuniteiten, maar ook anderzijds de knelpunten zouden kunnen zijn in dit relatief nieuwe beleidsitem.

Het gaat inderdaad om een thema dat de traditionele landbouw niet zal vervangen, maar er wel complementair aan kan zijn. Met nieuwe technologieën, zoals ledbelichting van gewassen, geven ze bovendien extra mogelijkheden voor een optimaal ruimtegebruik binnen steden om op die manier stadslandbouw een plaats te geven. Onlangs zijn we met de commissie op bezoek geweest bij Inagro, waar we een voorbeeld hebben gezien van hoe het ook kan.

Minister, u hebt aangegeven dat er een ophijsting van de knelpunten zal gebeuren. U kijkt ook naar een samenwerking met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Ook de nieuwe VLIF-aanloopsteun (Vlaams Landbouwinvesteringsfonds) kan worden ingezet voor stadslandbouw. U stelde eveneens in het vooruitzicht dat het nieuwe strategisch plan Biologische Landbouw vanaf 2017 rekening zal houden met stadslandbouw. Ook de korte keten, een zeer belangrijk onderdeel voor stadslandbouw, zal worden gewijzigd en omgevormd tot een nieuw ruimer plan dat zal gaan over de globale lokale voedselstrategieën, waarin ook stadslandbouw aan bod zal komen.

Dat zijn dus heel wat positieve gegevens inzake de evolutie rond stadslandbouw.

Minister, hoe evalueert u de werking van de Raad van Belang? In welke mate komt het aspect stadslandbouw daar aan bod? Heeft die raad, desgevallend in

samenwerking met het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO), reeds een olijsting gemaakt van die opportuniteiten en knelpunten?

Heeft het VLIF al aanloopsteun gegeven aan projecten rond stadslandbouw? Wordt die mogelijkheid actief gepromoot vanuit het VLIF?

Welke plaats krijgt stadslandbouw in de nieuwe benadering van de korte keten rond globale lokale voedselstrategieën?

Hoe zal stadslandbouw worden geïntegreerd in het nieuwe actieplan Biologische Landbouw?

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

Peter Wouters (N-VA): Minister, in verschillende steden wereldwijd duiken initiatieven van stadslandbouw op. Volgens schattingen van de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties zijn er al meer dan 800 miljoen stadsboeren in de wereld die aan voedselproductie in een stedelijke context doen. Soms gebeurt dat op initiatief van de inwoners zelf, soms op initiatief van de lokale overheid.

In mei verscheen er een studie van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek. Dat bestudeerde de dynamiek rond stadslandbouw in Warschau en in Gent, twee vergelijkbare steden. De twee belangrijkste conclusies die ik er graag uit zou halen, zijn de impact van de projecten en de specifieke kansen en beperkingen die zich in elke stad voordoen.

De onderzoekers stellen dat een stadslandbouwproject al te vaak bij voorbaat als waardevol beschouwd wordt. Mocht er een overzicht zijn van waar welke initiatieven zich bevinden, zou er misschien beter op de markt kunnen worden ingespeeld en zou de impact dus groter zijn.

Bovendien is het zo dat elke stad geconfronteerd wordt met specifieke kansen en bedreigingen. De onderzoekers wijzen er dan ook op dat het belangrijk is dat er vanuit het beleid rekening wordt gehouden met die verschillen en dat er vanuit de verschillende beleidsdomeinen en -niveaus met stadslandbouw wordt gewerkt.

Minister, op welke manier doet u aan gegevensverzameling omtrent stadslandbouw? Wordt er bijgehouden hoeveel initiatieven er worden genomen en door wie? Wordt de impact van de initiatieven op de een of andere manier gemeten? Welke indicatoren worden er gebruikt? Indien dit nog niet gebeurt, bent u van plan om hiervoor een tool op te zetten?

Als antwoord op mijn vraag om uitleg die ik in deze commissie stelde op 13 april 2016, stelde u dat knelpunten werden opgelijst en dat er gezocht werd naar oplossingen. Wat zijn de grootste problemen die zich voordoen? Worden die per stad gebundeld? Welke oplossingen werden er hier reeds voor aangereikt? Hoe worden de gegevens hieruit vertaald naar concrete beleidsmaatregelen?

Welke initiatieven zullen er nog worden genomen op korte en lange termijn om stadslandbouw te ondersteunen, zowel op financieel als op strategisch vlak?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, de Raad van Belang werd in het leven geroepen om de vroegere activiteiten binnen het Strategisch Plan Korte Keten open te trekken naar het geheel van lokale voedselstrategieën. Er werden de afgelopen maanden voorbereidingen getroffen en er is voor binnenkort een effectieve meeting gepland. Het is nog te vroeg om de werking van de raad nu al te beoordelen.

In de Raad van Belang zullen de verschillende bij lokale voedselstrategieën betrokken partners een stem krijgen. Het is niet beperkt tot stadslandbouw. Het is

aan de partners binnen de raad om aan te geven aan welke initiatieven er gewerkt zal worden, waar er ondersteuning nodig is en waar de meeste prioriteit aan gegeven wordt. Stadslandbouw zal een thema zijn dat daar aan bod komt.

Het advies van het interbestuurlijk plattelandsoverleg (IPO) heeft op Vlaams niveau met verschillende partners de belangrijkste knelpunten in kaart gebracht. Ook dat is niet enkel gericht op stadslandbouw, het is ruimer.

Het IPO-advies bevatte de voornaamste knelpunten rond lokale voedselstrategieën. Die zijn onder te verdelen in drie blokken: beleid, ondernemerschap en ruimte. Elk van deze blokken zal door de Raad van Belang worden opgenomen in de zoektocht naar oplossingen en concrete aanbevelingen voor het beleid. Er is geen lijst per stad, het is globaal. Men zegt niet: in die stad speelt die problematiek meer. Het is een globale evaluatie geweest.

Het IPO-advies stelt onder meer voor om steden en gemeenten te faciliteren bij de ontwikkeling van een lokale voedselstrategie. Daarom zal ik de VVSG financieel ondersteunen voor de uitbouw en de werking van een 'Vlaams aanspreekpunt lokale voedselstrategie'. Dit aanspreekpunt kan fungeren als centraal loket voor alle steden en gemeenten die initiatieven nemen of met vragen zitten. Het aanspreekpunt zal helpen bij het opstellen van draaiboeken voor lokale voedselstrategieën en de promotie ervan. Het registreren en ophoesten van alle binnenkomende vragen zal ons in staat stellen om nog meer in te spelen op opportuniteiten en om goede voorbeelden uit te wisselen.

Het is belangrijk om de verschillende concepten die worden gebruikt, goed af te bakenen of te definiëren. Korte keten zien als een onderdeel van stadslandbouw, kan ertoe leiden dat de professionele landbouwers zich niet langer aangetrokken voelen tot deze initiatieven. We moeten daarvoor opletten, het kan voordelen hebben, maar het kan ook afschrikken. Stadslandbouw zien als onderdeel van korte keten kan ertoe leiden dat andere functies dan voedselproductie in de stadslandbouw – zoals educatie – verloren gaan. Ik beschouw stadslandbouw daarom net zoals de korteketenproductie als een vorm van voedselproductie binnen de waaier van lokale voedselstrategieën.

Collega Vanderjeugd, het VLIF heeft nog geen aanloopsteun gegeven aan projecten rond stadslandbouw. De maatregel richt zich tot bestaande kleine landbouwbedrijven die ofwel omschakelen van gangbare naar biologische productie, ofwel omschakelen van gangbare naar rechtstreekse verkoop via de korte keten, ofwel van gangbare naar zeldzame landbouwproducties. Er kan geen beroep gedaan worden op de steunmaatregel voor de creatie van nieuwe kleine bedrijven, al dan niet in de stad, omdat daarin niet voorzien is in de Europese verordening. We moeten binnen die context blijven.

U vroeg ook naar de link met het strategisch plan bio. Het consultatieproces voor de opmaak van het nieuwe strategisch plan biolandbouw is net van start gegaan, het is dus nog te vroeg om uitspraken te doen over de inhoud. Het plan zal in samspraak met de sector worden bepaald. Of stadslandbouw hierin wordt opgenomen, wordt nog bekeken maar wordt zeker niet uitgesloten. Ik veronderstel dat dit aan bod komt.

Collega Wouters, hoewel het nuttig kan zijn om een overzicht te krijgen van de initiatieven en een indicatie te hebben van het aantal initiatieven, is dit niet onze betrachting. Het is complex om een up-to-date databestand over de verschillende stadslandbouwinitiatieven bij te houden. Sommige hebben bijvoorbeeld slechts een tijdelijk karakter, een soort pop-ups, soms zijn ze permanent. Belangrijk is vooral dat initiatiefnemers met de juiste partners in contact gebracht worden of geïnspireerd worden door andere gelijkaardige voorbeelden, en daarvoor richten we dus zoals daarnet gezegd het aanspreekpunt lokale voedselstrategieën op.

Verschillende gemeenten of steden die een pioniersrol vervullen – zoals Gent en Leuven – beschikken over veel kennis. Er wordt terecht gekeken hoe deze gegevens verzameld kunnen worden en hoe ze kunnen dienen om het beleid op een hoger niveau bij te schaven.

Hoe de impact van initiatieven wordt gemeten, is sterk willekeurig en gebeurt op verschillende manieren, waardoor het dus moeilijk is om te vergelijken. Er moet werk worden gemaakt van gestandaardiseerde tools.

Het meten van de impact is bovendien complex omdat die erg divers is; we kunnen dat zowel economisch, als sociaal, cultureel en ecologisch bekijken. Veel aspecten kunnen moeilijk worden gevaloriseerd. Er is nog wel wat werk om een en ander op te lijsten, en objectiever te laten vaststellen. Het positieve is dat het boomt en in opmars is. We voorzien in steun binnen de VVSG.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Ik dank u voor uw uitgebreid antwoord, minister. We kunnen stellen dat u dit van heel nabij opvolgt en dat er heel wat pistes lopen om hier ten volle op in te zetten.

Ik heb nog een bijkomende vraag over onze resolutie inzake schaalverandering die vorige week werd goedgekeurd. Daarin spreken we over het opzetten van rendabele concepten voor het verbinden van stad en platteland. Stadslandbouw is veel meer dan de vierkante meter tuin op iemands terras. Het gaat over het opzetten van een volwaardige korte keten, maar ook over het rationeel aanwenden van de beperkte ruimte in onze steden.

Vandaar mijn bijkomende vraag. Op welke manier zult u gevolg geven aan de aanbeveling in de resolutie over schaalverandering, minister? Hoe zult u daaraan rendabele concepten voor stadslandbouw koppelen?

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

Peter Wouters (N-VA): Ook ik dank u, minister, voor uw antwoorden. Ik begrijp eruit dat de weg nog lang is, maar dat we hem wel zijn ingeslagen en dat er voor de stadslandbouw een mooie toekomst in het verschiet ligt. Misschien kan de overheid, en dan concreet u als minister, de professionele sector, die nu nog weigerachtig staat tegenover samenwerking, aantonen waar de opportuniteiten liggen. Want ik ben ervan overtuigd dat die er wel degelijk zijn.

Kunt u nog een beetje meer uitleg geven over de lokale voedselstrategieën, want dat blijkt nieuw te zijn?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik begin met de laatste vraag over de lokale voedselstrategieën. Straks heeft mevrouw Joosen daarover trouwens ook een vraag, maar ik zal er nu al kort op ingaan. Lokale besturen voeren meer en meer een lokaal beleid rond korteketenlandbouw in de gemeente en zoeken connecties met de bevolking. Dat willen we echt ondersteunen. Vaak beginnen ze immers met een wit blad en weten ze niet goed hoe ze het moeten aanpakken. Daarom willen we hen daarin via het aanspreekpunt ondersteunen.

Ik denk dat de professionele landbouw inderdaad vaak nog kampt met koudwatervrees. Voor sommige mensen die echt professioneel met landbouw bezig zijn, is stadslandbouw vloeken in de kerk. Een landbouwer in de stad, dat kan gewoon niet. Meer en meer wordt echter de bedoeling van stadslandbouw duidelijk. Het is kleinschalig en maakt mensen ook bewust hoe voedsel, ook bij ons, wordt geproduceerd.

Stadslandbouw biedt dus heel veel kansen. Dat de link tussen stad en platteland sterker wordt en dat de stad de landbouw wordt binnengebracht, zorgt ervoor dat er in de rand van de stad meer interesse is voor de professionele landbouw. Daar liggen inderdaad heel veel kansen en ik kijk met ongeduld uit naar de resolutie. Ik zal er niet op vooruitlopen. Ik wacht de resolutie af en ga er heel graag mee aan de slag.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Dat zijn positieve vooruitzichten, minister. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

Peter Wouters (N-VA): Ook ik ben in blijde verwachting.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de opvolging van de G30 – 2660 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Sabine Vermeulen

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, begin dit jaar organiseerde u de G30-varkenstop om een structureel antwoord te kunnen bieden op de aanhoudende crisis in de sector. Daarnaast werd er in Limburg een ander initiatief genomen, namelijk de X100. De G30 leverde een nota op met een aantal actiepunten. Hetzelfde geldt voor de X100.

In een volgende stap heeft het departement in juni een enquête online gezet waarin geïnteresseerden kunnen aangeven welke actiepunten ze prioritair behandeld willen zien in het kader van de G30. Iedereen werd ook aangespoord om actief te participeren, want, aldus het departement, het gaat om een gedeelde verantwoordelijkheid van iedereen in de sector. Tot 15 augustus konden alle geïnteresseerden aan de drie deelsurveys deelnemen.

Inmiddels is de enquête afgelopen en heb ik volgende vragen.

Hoe evalueert u dit initiatief en de respons erop?

Hoeveel mensen namen aan de enquête deel? Welk profiel hebben ze en wie wenst er actief bij de verdere uitvoering te worden betrokken?

Heeft de enquête belangrijke resultaten opgeleverd? Zullen ze ook in een rapport verschijnen?

Welke alternatieven of aanvullende suggesties heeft de enquête opgeleverd?

Hoe zal het vervolgtraject van de G30 na afloop van deze enquête eruit zien? Hebt u al een timing? Welk politiek gevolg zult u hieraan geven?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: U vraagt, mijnheer Vanderjeugd, hoe ik de enquête evalueer. Ik denk dat ze bijzonder waardevol was en is. Natuurlijk proberen we, binnen de beleidsmarge die we hebben, zo goed mogelijk oplossingen te formuleren voor een heel moeilijke marktsituatie. Ik vind het echter ook altijd heel belangrijk om de

ruime keten daarin te betrekken, goed te luisteren naar wat er van onderuit opborrelt en dat ook mee te nemen. Ook de actieve houding van alle actoren en hun engagement vind ik belangrijk. Daarom zijn bijeenkomsten zoals de G30 bijzonder waardevol.

De bevraging en de brainstorming die we hebben gedaan, hadden betrekking op drie verschillende luiken: het varken op zich, het bedrijf en de keten. In totaal waren er in twee bevragingsrondes 400 reacties van personen of organisaties. Uit de lijst van personen die hun profiel hebben ingevuld, kunnen we afleiden dat er een brede vertegenwoordiging was vanuit alle delen van de keten, individuele varkenshouders, maar ook vertegenwoordigers uit de veevoederindustrie, landbouworganisaties, onderwijsinstellingen, retail, adviesbureaus. Heel ruim dus.

Drie conclusies die we uit de bevraging kunnen afleiden, zijn de volgende. Een: geen enkele van de voorgestelde acties werd volledig verworpen en dit geldt zowel voor de oorspronkelijke acties als voor de bijkomende acties die werden opgesteld. Twee: er werden wel een aantal duidelijke prioriteiten geformuleerd. Drie: verschillende personen en organisaties hebben aangegeven dat zij actief betrokken willen worden bij de uitvoering of zelfs als piloot willen fungeren.

De volgende stap die is gezet, is dat er op de website van het departement per actie een beschrijving zal worden geplaatst. Deze informatie zal up-to-date worden gehouden, zodat iedereen steeds een duidelijk overzicht heeft.

Het is natuurlijk niet zo dat er tot op vandaag nog niks concreet is gebeurd. Verschillende actiepunten zijn al uitgevoerd. Ik geef enkele voorbeelden. Een: het IWT-project (Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie) 'Naar meer smaak en kwaliteit in Vlaams varkensvlees' is intussen van start gegaan. Dit project werd trouwens in de bevraging als een van de prioritaire acties beoordeeld.

Twee: er was veel interesse voor marktinformatie. Bij zuivel is de marktinformatie veel meer up-to-date en beschikbaar, bij varkensvlees loopt dat nog niet zo goed. Dat was een van de prioriteiten die werden aangeduid. We hebben al actie ondernomen door de marktinformatie op de website te plaatsen zodat de informatie sneller en praktischer consulteerbaar is.

Drie: in de G30 ging het ook over de producentenorganisatie. In de G30 zie je dat bepaalde sectoren veel beter zijn georganiseerd dan de varkenssector. Het is een warme oproep om werk te maken van producentenorganisaties. De eerste producentenorganisatie in de varkenssector is na de G30 opgericht. Ook dat is een resultaat. Het is de Vlaamse Producentenorganisatie Varkenshouders (VPOV), waaraan we steun hebben toegekend.

Vier: op de G30 is er ook veel aandacht gegaan naar de export van ons varkensvlees. Per slot van rekening zorgt de export voor de belangrijkste afzet. We zien vandaag ook dat een export die vlot loopt, een boost kan geven aan de varkensmarkt.

De inspanningen van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) met het Belgian Meat Office begint vruchten af te werpen. De Belgische export naar derde landen is in de eerste helft van 2016 met 28 procent gestegen. De groeiemarkten zijn China, Hong Kong, Filipijnen, Zuid-Korea en Vietnam.

Om verwarring te vermijden, wil ik graag ook nog even extra toelichting geven bij de enquête die mijn departement momenteel houdt bij alle 3500 varkenshouders. Die actie was opgenomen in de G30 en loopt op dit moment. De bevraging die tijdens de zomermaanden liep, peilde specifiek naar de mening en het engagement van alle actoren uit de keten over de verschillende actievoorstellen.

De enquête is naar de varkenshouders verstuurd en zal zowel kwantitatieve als kwalitatieve data verzamelen. De doelstelling is om de toekomstplannen en -perspectieven

van de individuele bedrijven beter in kaart te brengen, alsook de afzet en relaties in de keten. Via deze enquête kunnen we veel meer informatie krijgen en duidelijke conclusies trekken. De bevraging loopt nog, dus wordt het nog even wachten op de resultaten.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, de G30 was en is een zeer goed initiatief. Het is niet zomaar een praatbarak, er wordt ook gevolg gegeven aan de input en aan de sector die er actief aan meewerkt.

Er is ook goed nieuws. Beetje bij beetje is er een betere prijszetting voor ons varkensvlees. Dat is nog geen reden om te vroeg victorie te kraaien, want de crisis heeft al lang genoeg geduurd en heeft er bij heel wat bedrijven stevig ingehakt en sporen nagelaten. Dit mag echter geen aanleiding om nu al te stoppen met hervormen en vernieuwen in de sector. Dat zal meer dan ooit nodig zijn.

We zullen moeten zoeken naar onze unique selling proposition. Uit cijfers van de export naar bepaalde landen blijkt dat die serieus is gestegen in de afgelopen maanden. Dat is een positieve evolutie en daar moeten we op blijven inzetten. Alleen door samen te werken, kunnen we die sector opnieuw zuurstof geven.

Minister, we hebben de G30, maar er is ook de X100, het initiatief vanuit Limburg. Zullen de resultaten van de werkgroep worden geïntegreerd in het kader van de G30? Die twee zaken zouden zeer compatibel kunnen zijn. Het zou jammer zijn die twee pistes zomaar naast elkaar te laten gaan.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): In Boer & Tuinder verscheen recent een artikel waarin de vrees wordt geuit dat bij de minste heropleving van de sector de aandacht voor de G30 zou worden overschaduwd. Vorige week, tijdens de debriefing van de Europese raden, bleek dat Duitsland in oktober de vrees heeft geuit dat de structurele maatregelen van de Europese politieke agenda zouden verdwijnen zodra er een kleine heropleving van de sector zou zijn.

Daar moeten we wel waakzaam voor zijn. Het is van belang dat Vlaanderen de G30 en de Europese taskforce die nu aan de slag is, blijft onderschrijven.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Joosen, ik kan u volledig bijtreden. Er wordt te veel aan steekvlampolitiek gedaan. Als er een crisis is, wordt gezegd dat er dringend maatregelen moeten komen. Als het dan nadien iets beter gaat, dan raakt het structurele aspect ondergesneeuwd. Ik ben het daar niet mee eens. Daarom zetten we verder en willen we de sector echt ondersteunen in een transitietraject. De crisis in de varkenssector duurt al een tijd. Af en toe is er een opflakking, maar er is een structureel probleem. Ik volg dit zeker op en daarom voeren we het verder uit.

Mijnheer Vanderjeugd, alle initiatieven die nadenken over structurele oplossingen nemen we mee. Ik ben daarom ook speciaal naar Limburg gegaan om de resultaten van de X100 in ontvangst te nemen. Ze hebben ook gekeken wat ze nog extra kunnen doen in Limburg, gebaseerd op hun connecties. Dat is bijzonder waardevol. Wat daar is uitgekomen, nemen we mee in de verdere uitrol van de G30.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Dat is positief. Kunnen we zicht krijgen op de resultaten van de enquête?

Minister Joke Schauvliege: Dat is geen enkel probleem. Het zal wel nog even duren omdat ze nog verwerkt moeten worden. Ik zal ze bezorgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het verduurzamen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid gericht op plattelandontwikkeling – 2714 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Sabine Vermeulen

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, in een strategisch advies dringt het European Political Strategy Centre (EPSC) erop aan om het Europees gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) meer te richten op plattelandontwikkeling en minder op het ondersteunen van de landbouw via directe inkomenssteun op basis van bedrijfsomvang. Er wordt met andere woorden gepleit om minder steun te geven voor de geïndustrialiseerde landbouw en meer centen te reserveren voor het sluiten van kringlopen en de leefbaarheid van het platteland. De huidige hectaresteen zou dan geheroriënteerd worden naar een focus op duurzaamheid en extra ondersteuning voor plattelandontwikkeling.

– Jos De Meyer treedt als voorzitter op.

Het advies kan niet zomaar afgedaan worden als een vrijblijvende oefening. Het EPSC vertrekt van de vaststelling dat er grote ongelijkheden binnen de landbouwsector bestaan. Heel veel bedrijven zijn klein, maar het zijn vooral de grootchalige bedrijven die ondanks een aantal correcties in het GLB, nog steeds met de grootste hap uit het landbouwbudget aan de haal gaan. Volgens de onderzoekers vergroot dit de sociale ongelijkheid en worden de milieuproblemen niet opgelost, terwijl het GLB net een aangewezen instrument is voor vergroening.

Volgens het EPSC moet het beleid vooral aandacht hebben voor de grote variëteit aan bedrijven, vanuit een inclusief standpunt. Meer automatisatie hoeft daarbij niet per se de leidraad te zijn. Ook voor een meer arbeidsintensieve landbouw is er plaats, als die gekoppeld wordt aan het bijpassende economische model. Heel wat consumenten hebben een overduidelijke voorkeur voor lokale producten, zo weten de auteurs, en voor producten die met respect voor het milieu worden geteeld. Dat bijvoorbeeld Frankrijk uitdrukkelijk agro-ecologische principes integreert in zijn landbouwwetgeving, is toe te juichen, zo klinkt het.

Hamvraag is welke impact dit voorstel kan hebben op de Vlaamse landbouw, die gekenmerkt wordt door hoge specialisatie en een hoge mate van intensiviteit opererend in een zeer dichtbevolkt en sterk versnipperd ruimtelijk gebied met een sterke druk op het milieu. De landbouw is trouwens niet de enige actor die druk zet op het milieu. De sector heeft al heel veel inspanningen gedaan om te vergroenen en te verduurzamen.

Minister, hebt u reeds kennisgenomen van de voorstellen van het EPSC? Hoe schat u deze standpunten in en welke politieke waarde hecht u hieraan? Denkt u dat dit item snel zal worden besproken op de Europese Landbouwrapad? Hoe schat u de gevolgen van deze strategie in voor de Vlaamse land- en tuinbouw? Welk standpunt zult u tegenover dit onderzoek innemen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik heb inderdaad kennis genomen van de voorstellen van het EPSC. Dit levert een interessante bijdrage aan het debat over de toekomst van het GLB na 2020. Op dat moment moet het GLB geheroriënteerd of bijgestuurd worden. De auteur van het rapport is senior adviseur Duurzame Ontwikkeling van Commissievoorzitter Juncker. Het is dus een rapport dat voldoende gewicht in de schaal werpt.

De verwachting is dat Landbouwcommissaris Hogan in de loop van 2018 met zijn eerste voorstellen voor het GLB na 2020 naar buiten zal komen. Dit zou ook een impactanalyse moeten bevatten die ons duiding zal geven over de impact voor de diverse sectoren. Het is nog te vroeg om daarover te speculeren. De eerste schuchtere debatten zijn al op informele raden aan bod gekomen, maar het is nog veel te vroeg om te weten welke richting het uitgaat.

Dit rapport heeft op zich geen directe impact op de Vlaamse land- en tuinbouw, want het heeft geen verordenende kracht. Het GLB zelf heeft dat uiteraard wel. Maar zoals gezegd, is het dus afwachten welke bijstellingen er na 2020 zullen komen. Het blijft een feit dat elke ondernemer, dus ook landbouwer-ondernemers, niets liever willen dan hun inkomen volledig uit de markt te halen zonder dat daar overheidssteun naast hoeft te staan. Landbouw heeft een heel lange traditie. De Europese Unie is ook ontstaan rond landbouwsteun omdat het een specifieke sector is die de voedselkwaliteit en de -bevoorrading moet garanderen. De realiteit is anders wat betreft land- en tuinbouwproducten.

Onze eigen landbouwproductie moet rekening houden met heel wat randvoorwaarden op het vlak van natuur, milieu, klimaat, voedselveiligheid, dierenwelzijn, maar anderzijds zijn er ook vrijhandelsverdragen die het mogelijk maken dat landbouwproducten kunnen worden ingevoerd uit werelddelen waar er minder randvoorwaarden zijn. Ook daar is de landbouwsteun uit ontstaan.

Het GLB heeft als kerntaak om financieel compenserend op te treden om deze ongelijke marktomstandigheden bij te sturen.

Voedselvoorziening, de basisbehoefte bij uitstek van onze bevolking, volledig laten afhangen van import uit goedkopere productieregio's, is bijzonder gevaarlijk. Het zou strategisch en geopolitiek een kapitale blunder zijn. En bovendien zou het afstoten van de eigen voedselvoorziening de ecologische en mondiale milieu- en klimaatproblemen ook niet oplossen.

Ik ben niet van oordeel dat de vergroenings- en verduurzamingsinspanningen van het GLB a priori ontoereikend zijn. Voor meetbare resultaten is het volgens mij echter nog te vroeg, zoals het strategisch advies van het EPSC ook aangeeft. De Commissie zal daarover in 2018 een evaluatierapport indienen. De vergroening heeft een hele weg afgelegd en wordt stelselmatig nog meer aangescherpt. Het staat wel vast dat onze landbouwers vandaag meer dan ooit inspanningen leveren. Met de hervorming van het GLB in 2015 is een gedeelte van de inkomenssteun nu gekoppeld aan de realisatie van klimaat- en milieuvriendelijke praktijken. Dat is nieuw. Deze praktijken betekenen een extra druk op bedrijfsresultaten door extra kosten of inkomensverlies. Het betekent ook dat de landbouwers deze praktijken moeten kunnen inpassen, wat ook de nodige overgangstermijn vraagt. Het is van belang om dit nieuw instrument alle kansen te geven maar het ook van nabij op te volgen zodat tijdig kan worden bijgestuurd zowel op het vlak van duurzaamheid als op het vlak van het garanderen van voldoende inkomsten. We moeten echter ook waken over de continuïteit en rechtszekerheid voor onze landbouwbedrijven en kunnen de regels niet om de haverklap veranderen. Daarom wordt er in het GLB ook met blokken van vijf jaar gewerkt.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, het is inderdaad nog redelijk vroeg om deze voorstellen geïmplementeerd te zien. Ik hoor dat u het geheel met een zekere nuance bekijkt. U zegt dat er al heel wat inspanningen voor vergroening en duurzaamheid zijn gebeurd. Het stelt me voor een groot stuk gerust. U zult ook inspanningen blijven doen in de toekomst, meer bepaald wanneer er een nieuw GLB zou komen. Het zou jammer zijn dat we, met alle inspanningen die we al hebben gedaan, opnieuw het slachtoffer zouden worden van nieuwe en strengere regelgeving die van toepassing is op kleinschaliger landbouw.

Minister, ik hoop dat u dit verder blijft opvolgen.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, collega's, ik hoop te mogen aannemen dat verduurzaming verduurzaming in al zijn componenten betekent. Naast de ecologische component hoort er ook een economische, een sociale en participatieve component bij. Het is belangrijk om die vier pijlers aandacht te geven. Wanneer het over verduurzaming gaat, focust men zich nog al te vaak op milieu en ecologie. Op zich is het niet slecht dat er aandacht voor is, maar verduurzaming betekent ook ervoor zorgen dat die mensen op een sociale manier hun activiteit kunnen voortzetten en ook op een economisch leefbare manier. Vandaar dat ik nog eens aandacht wil vragen voor marktmechanismen om de landbouwer voor een deel te beschermen tegen de volatiliteit van de vrije markt.

Jos De Meyer (CD&V): Ik sluit me graag aan bij collega Dochy. De doelstellingen van het GLB bij het ontstaan ervan mogen we nooit uit het oog verliezen: voldoende voedsel aan redelijke prijzen voor de consument en een redelijk inkomen voor de land- en tuinbouwer. Ik denk dat collega Dochy ook dat laatste heeft willen benadrukken.

Minister Joke Schauvliege: Ik kan het alleen maar bijtreden. Ik heb daarnet ook uitdrukkelijk gezegd dat alle aspecten van duurzaamheid – economische, ecologische, sociale – aan bod moeten komen. Daarom kijken we ook uit naar de evaluatie: wat is de impact van de voorstellen op de sector? We moeten dit goed opvolgen.

We zijn natuurlijk ook een specifieke regio, waar het soms niet zo evident is om alles op dezelfde manier toe te passen als in andere regio's in Europa waar er heel veel ruimte en mogelijkheden zijn. We moeten altijd goed nagaan of het iets is wat bij ons kan worden toegepast of haalbaar is. We moeten waakzaam opvolgen wat er op Europees niveau gebeurt zonder te raken aan de essentie van het GLB. We zijn een regio met een aantal grote uitdagingen zoals de beperkte ruimte, wat extra zorgen geeft.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een Vlaams aanspreekpunt lokale voedselstrategie – 129 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, op 30 september vond in Gent de Lokale Voedseldag van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VMSG) plaats. De minister maakte daar bekend dat vanaf 1 januari 2017 de lokale besturen, maar ook bedrijven en non-profitorganisaties die een lokale voedselstrategie willen ontwikkelen, terecht zullen kunnen bij een nieuw Vlaams aanspreekpunt lokale voedselstrategie.

Er wordt een budget van 210.000 euro vrijgemaakt, en de bedoeling is dat vanuit de overheid een efficiëntere kennisdeling wordt gefaciliteerd tussen de verschillende spelers die actief zijn in de korte keten en bij het werken aan lokale voedselstrategieën.

Het nieuwe aanspreekpunt zou opereren naast en in samenwerking met de provincies en het Steunpunt Hoeveproducten van het Katholiek Vormingswerk van Landelijke Vrouwen (KVLV), waar landbouwers met vragen trouwens nog altijd terecht zullen kunnen. De werking van het aanspreekpunt zal worden aangestuurd door een Raad van Belang. Het aanspreekpunt zou opereren onder de vleugels van de VVSG.

Het idee van een aanspreekpunt lokale voedselstrategie komt uit het advies 'Lokale voedselstrategieën', dat in de schoot van het Interbestuurlijk Plattelands-overleg (IPO) werd opgemaakt.

Minister, de wijze waarop het aanspreekpunt lokale voedselstrategie zou functioneren heb ik uit de gespecialiseerde pers. Kunt u even toelichten hoe u de werking precies ziet? Welke taken ziet u precies weggelegd voor het aanspreekpunt?

De aansturende Raad van Belang zou openstaan voor iedereen die betrokken wil worden. Welke procedure hebt u in gedachten om die Raad van Belang in te vullen?

Op welk budget maakt u de 210.000 euro vrij?

Een van de taken voor het aanspreekpunt, zoals geformuleerd in het advies van het IPO, zou erin kunnen bestaan een kader te bieden voor logistieke initiatieven om te ontwikkelen of op te starten. Dit zou politiek getrokken moeten worden, nog steeds volgens het advies, door u in samenwerking met de minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport. Is het uw bedoeling om dit advies mee in het takenpakket van het aanspreekpunt te stoppen? Zo ja, zijn er hierover al contacten geweest met uw collega?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Joosen, dit kwam ook al in de eerste vraag aan bod. Ik zal daarop voortbouwen. Ik zal niet alles herhalen. Ik zal wel ingaan op een aantal nieuwe elementen waarnaar u vraagt.

Dat lokale aanspreekpunt werkt globaal aan twee belangrijke thema's die ook in het IPO-advies aan bod zijn gekomen: het beleid en beheer, en het ondernemerschap.

Wat betreft beleid en beheer zal het aanspreekpunt fungeren als doorverwijs- en adviespunt voor lokale besturen en de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, en dit voor alle initiatieven voor een lokale voedselstrategie en voor profit- en non-profitactoren die lokale acties willen realiseren in het kader van een lokale voedselstrategie. Ik geef een voorbeeld. Stel dat je met de kinderen van de lagere school een bezoekje wilt brengen aan een korteketeninitiatief en je weet niet meteen waarheen, dan kun je naar dat aanspreekpunt om te weten wie er in de buurt zit en hoe je dat het best kunt aanpakken.

Ze zullen ook fungeren als aanspreekpunt voor andere overheden, om op de hoogte te zijn van de genomen initiatieven. Als bijvoorbeeld de lokale OCMW's samenwerken met een landbouwer in de buurt, zal dat aanspreekpunt dat weten. Dan kan de overheid, als zij wil weten waar er mooie samenwerkingen zijn, dat veel gemakkelijker olijsten.

Dan is er het toegankelijk maken van informatie en het uitwisselen van goede-praktijkvoorbeelden. Er zal een praktijkdatabank zijn. Dat is handig als men inspiratie wil opdoen.

Verder is er het organiseren van een lerend netwerk voor lokale besturen, vormingssessies en een bevraging bij steden en gemeenten over wat zij nu al doen.

In samenwerking met het Steunpunt Duurzame Lokale Overheidsopdrachten zal er ook worden gewerkt aan de aankoopopdrachten van die lokale besturen, om ook op die manier meer lokale producten te integreren. Als er knelpunten zijn in de regelgeving, zullen zij dat detecteren en aan ons overmaken.

Wat betreft het thema ondernemerschap is er uiteraard het verdere onderzoek en het ontwikkelen van het model van Voedselhub. Er wordt ondersteuning geboden aan de lokale overheden bij het uitwerken van de lokale strategieën in het kader van het provinciale plattelandsontwikkelingsprogramma. En er is een afstemming en samenwerking met het Steunpunt Hoeveproducten.

Er zijn ook nog algemene taken: individuele begeleiding van bijvoorbeeld stads-regionale initiatieven voor de uitwerking van die thema's en diverse communicatie-initiatieven.

Het budget wordt vrijgemaakt op de dotatie van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) voor het plattelandsbeleid.

Hoewel het IPO-advies het kader vormt waarbinnen het aanspreekpunt zal fungeren, zullen niet alle taken door het aanspreekpunt uitgevoerd worden die erin vermeld staan. Met betrekking tot het thema ondernemerschap heb ik al opgesomd welke taken zij zullen uitvoeren. Het spreekt voor zich dat er ook afstemming is met de bevoegdheden waaraan dit ook raakt – ik denk uiteraard aan Economie. Dat kwam ook aan bod in het IPO. Dat werd afgestemd met die bevoegdheid.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Minister, dank u voor uw antwoord. Hieruit blijkt dat u een belangrijke rol weggelegd ziet voor de lokale besturen. U gaf een interview voor de zomereditie van Lokaal, het magazine van de VVSG. Daarin verwees u naar de regierol die de lokale besturen kunnen uitoefenen. Een van de voorgestelde acties in het advies van het IPO is trouwens ook het oprichten van beleidswerkgroepen op lokaal niveau. U ziet dus in het lokale bestuur een heel belangrijke partner. Ik onderschrijf dat ook.

Sommige Vlaamse steden en gemeenten zijn al ver gevorderd in hun regietaak. Andere moeten nog van nul beginnen. Dat aanspreekpunt is dus zeker een goed initiatief. Onze lokale besturen kunnen dan een beroep doen op de gedeelde knowhow en op de pasklare draaiboeken. Zo moeten ze niet telkens opnieuw het warm water uitvinden.

Het aanspreekpunt gaat van start op 1 januari. De gemeentelijke legislatuur loopt dan nog twee jaar. Wat verwacht u van de concrete resultaten voor eind 2018? Of mikt u ook al voor een deel op de volgende legislatuur?

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Is er ook vanuit de Europese Commissie een platform opgericht met betrekking tot voedselverspilling? Dat kadert in een breder perspectief van de VN, om tegen 2030 voedselverspillingen te kunnen halveren.

Minister, in uw antwoord op een schriftelijke vraag hebt u gesteld dat de twee trajecten, het traject van de Europese Commissie en het traject dat we in Vlaanderen kennen, moeilijk te vergelijken vallen. Het is immers niet echt duidelijk welke definitie en welke input hiervoor wordt gebruikt. Ik vraag me dan ook af welke toegevoegde waarde het traject van de Europese Commissie kan bieden.

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat beide trajecten niet naast elkaar in plaats samen met elkaar verlopen? Ik zou graag wat meer verduidelijking over het Europees platform krijgen.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, worden de steden en de gemeenten actief aangesproken om de lokale voedselstrategieën in kaart te brengen en te ondersteunen of is dit niet onmiddellijk de bedoeling?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Joosen, wat de timing betreft, dit is nu van start gegaan en er wordt voor drie jaar ondersteuning geboden. Eigenlijk mikken we heel sterk op het actief aansporen van gemeenten en steden om hiermee aan de slag te gaan. Het moet onze betrachting zijn dat zo veel mogelijk steden en gemeenten de voedselstrategie na de volgende lokale verkiezingen in hun stedelijk of gemeentelijk strategisch plan opnemen. Die periode van drie jaar komt perfect overeen met de voorbereidingstijd voor het strategisch plan. Na de start van de nieuwe legislatuur moet dit in het nieuwe plan worden opgenomen. Ik hoop en ik denk dat het op die manier verder perfect zal verlopen.

Mijnheer Vanderjeugd, het Europese initiatief, dat onder meer betrekking heeft op de voedselverspilling, is eigenlijk een ander thema. Het komt echter ook aan bod in de werkgroep. We sluiten niets uit. We hebben in Vlaanderen zelf een strategie. Indien de lokale besturen hiermee aan de slag willen gaan, kan dit worden uitgevoerd. Ze kunnen hiervoor een beroep doen op de expertise. Dit maakt niet onmiddellijk actief deel uit van het pakket van het aanspreekpunt. Het kan daar echter aan bod komen. We sluiten op dat vlak niets uit.

Voorzitter, de steden en de gemeenten worden actief aangesproken. Er is zeer veel communicatie en sensibilisering om de lokale besturen mee op de kar te laten springen. Het is evenwel niet de bedoeling om hen hiertoe te verplichten of actief subsidies te verlenen om dit te doen. Het blijft een aanspreekpunt. De steden en de gemeenten kunnen hier zelf op inspelen. Er wordt veel gecommuniceerd. Ik denk dan onder meer aan de studiedag. Er was toen trouwens veel volk. Ik denk ook aan het feit dat dit in de publicaties van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten aan bod komt. De lokale besturen zullen hier actief op worden aangesproken en zullen hier niet meer naast kunnen kijken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sabine Vermeulen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het Steunpunt Levend Erfgoed (SLE) – 133 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Sabine Vermeulen (N-VA): Voorzitter, zeer veel regelgeving, financiële middelen en een groeiende interesse in het behoud zorgen ervoor dat ons materieel erfgoed voor de komende generaties bewaard blijft. Ik wil het in mijn vraag om uitleg dan ook over ons levend erfgoed hebben.

Minister, u wilt het werk van het Steunpunt Levend Erfgoed (SLE) faciliteren. Daarom verhoogt u de werkingssubsidie aanzienlijk, tot 55.000 euro per jaar. Op die manier erkent de Vlaamse overheid het werk van het SLE en kunnen bakens voor de toekomst worden uitgezet. De werking moet ervoor zorgen dat het SLE, samen met de Vlaamse overheid, ons levend erfgoed voor uitsterven behoedt.

In een tijd van budgettaire krapte juich ik toe dat dergelijke verenigingen alsnog een verhoogde toelage kunnen ontvangen. Zorg dragen voor het genetisch erfgoed is meer dan nostalgie. Vaak bezitten dieren eigenschappen die bij de industriële soortgenoten zijn verdwenen. Als geen ander zijn ze aangepast aan de eigen streek, het klimaat en het voedselrantsoen. In het beheer van de natuurreservaten en –landschappen is hun bijdrage van onschatbare waarde. Ook op het vlak van de extensieve landbouw zijn er nog heel wat mogelijkheden. Ik denk dan aan de erkenning als streekproduct, een eigen label, het agrotourisme, de plattelandseducatie enzovoorts.

Om de lokale rassen van boerderijdieren, neerhofdieren en honden weer onder de aandacht te brengen, organiseert het SLE manifestaties. Er wordt informatie verspreid en er wordt aan diverse tentoonstellingen of beurzen deelgenomen. Er zijn fokprogramma's opgezet. Er is de erkende stamboekwerking voor de lokale schapen- en geitenrassen. Met het vereenvoudigd beheer van neerhofdieren worden de neerhofdieren op een eenvoudige wijze geregistreerd. In het levend erfgoedpark in het Provinciaal Domein Wachtebeke huist een permanente tentoonstelling over deze rassen die voor het publiek toegankelijk is. Ik heb thuis overigens ook levend erfgoed rondlopen.

Minister, wat zijn uw redenen of drijfveren voor deze financiële appreciatie? Zijn aan de verhoogde werkingssubsidie voorwaarden verbonden om het levend erfgoed verder te borgen?

Vereist de toelage aan het SLE een rapportering over de borgingsmaatregelen? Op welke wijze hebt u die informatie in het verleden gekregen? Op welke wijze verwacht u die informatie in de toekomst te ontvangen?

Ik heb het daarnet ook gehad over de acties die het SLE onderneemt. Volgens het SLE is nu echter het ogenblik aangebroken om structurele acties te ondernemen. Betekent dit dat met de nieuwe financiering nieuwe acties zullen worden opgezet? Zo ja, om welke acties gaat het dan?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, ik heb het budget van het SLE met zeer veel overtuiging verhoogd. Het is immers belangrijk ervoor te zorgen dat we het beschikbaar genetisch materiaal veilig kunnen stellen. Iedereen heeft de mond vol over de bescherming van ons roerend en onroerend erfgoed. Hierbij denken we vaak aan kerken, schilderijen of tradities. Vaak wordt echter vergeten dat dit ook met het levend erfgoed te maken heeft. Het gaat dan om dierenrassen waarvan de populatiegrootte de voorbije decennia is teruggelopen.

Ik vind dat we hier voldoende aandacht aan moeten besteden. Deze oude lokale rassen bevatten het genetisch uitgangsmateriaal van onze huidige dieren. Vaak beschikken de oude rassen over eigenschappen die in de verdere fokkerijselectie minder aan bod zijn gekomen. In de toekomst kunnen ze onder de vaak wijzigende omstandigheden echter zeker nog hun nut bewijzen. Als ze uitsterven, zijn ze weg en beschikken we niet langer over dat genetisch materiaal.

Ik geef in dit verband het voorbeeld van de honingbijen. Gedurende de voorbije decennia hebben onze imkers geselecteerd op honingbijen met een vredelievend karakter. Die bijen steken minder. In het dichtbevolkte Vlaanderen biedt die vredelievendheid troeven. De keerzijde is echter dat de hedendaagse bijen minder weerbaar zijn tegen parasieten en virussen. Hierdoor overleven ze moeilijker onze winters.

In het Bijenteeltplan zetten we dan ook in op het selecteren richting robuustheid, om onze bijen weer weerbaarder te maken. Mochten die oude lokale rassen intussen uitgestorven zijn, dan kun je daar zelfs niet meer op selecteren. Dat is dus wel van belang. Je kunt dat ook toepassen op kippen, schapen, runderen enzovoort.

In het verleden werd de werking van het Steunpunt Levend Erfgoed al ondersteund. We hebben dat nu opgetrokken. Overwegend werden hun fokkerijactiviteiten in het kader van de stamboekwerking voor kleine herkauwers en neerhofdieren gesubsidieerd. De werking beperkt zich echter niet tot de kleine herkauwers en neerhofdieren. De vereniging heeft ook een actieve werking rond rundvee en paarden. Die activiteiten werden nog niet ondersteund en werden volledig vrijwillig gedragen.

Een ander voorbeeld van verruiming van de werking is de afzetbevordering voor producten van onze bedreigde lokale rassen. Als daarvoor een nichemarkt ontwikkeld kan worden – denken we bijvoorbeeld aan het West-Vlaams rood rundveeras – dan komt dat logischerwijs ook de instandhouding van dat ras ten goede. Het steunpunt heeft daar een activiteitenprogramma rond opgemaakt.

De gedrevenheid en de passie van de vrijwilligers is zeer waardevol en absoluut noodzakelijk, maar tegelijkertijd botste het steunpunt op de grenzen van wat er bereikt kon worden. Voor een verdere groei en professionalisering was bijkomende financiële ondersteuning nodig, zeker gelet op die bijkomende opdrachten. Als voorwaarde om de subsidie te ontvangen, moet het steunpunt zowel een inhoudelijk als een financieel overzicht geven van alle activiteiten van het komende werkjaar. Er moet ook een verantwoordingsdossier worden ingediend na het werkjaar.

Via de subsidie wordt vooral tegemoetgekomen aan de nood aan aanvullende professionele hulp, naast de vrijwilligerswerking. Door aanvullende financiering worden de werking en de activiteiten van de vereniging bestendig en kunnen ook nieuwe projecten worden opgezet. Jaarlijks wordt het subsidiedossier in overleg met onze diensten en de vereniging bekeken. Specifieke doelstellingen die afgesproken worden voor de toekomst, worden daar natuurlijk ook op tafel gelegd, bekeken en verder besproken.

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Sabine Vermeulen (N-VA): Bedankt voor uw antwoord, minister. Het doet mij heel veel plezier dat er in Vlaanderen blijkbaar een kentering is gekomen, na twintig jaar lippendienst, en dat het belang van levend erfgoed meer ondersteund wordt. U haalde het voorbeeld van de honingbij aan. Ik denk dat iedereen er zich van bewust is dat de erfgoedhoningbij ook gehonoreerd moet worden om het verdere bestaan van onze honingbij te kunnen garanderen.

Ik hoop dat die verhoogde toelage in de toekomst kan blijven. Misschien komt er zelfs ooit nog een groeipad voor. Ik vind het zeer belangrijk dat het behouden van ons levend erfgoed niet alleen van de vrijwilligers moet komen, maar dat ook een professionelere ondersteuning verder gegarandeerd kan worden.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, hoe verhouden de Vlaamse Rundveeteelt Vereniging (VRV) en het Steunpunt Levend Erfgoed zich tot elkaar? Is er een vorm van structureel overleg, of is dat niet meteen aanwezig?

Minister Joke Schauvliege: Ik weet niet of er overleg is, maar ik zal het nakijken. Misschien hebt u meer informatie over die samenwerking, aangezien u die vraag stelt, maar ik zal het nagaan en u het antwoord bezorgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Sabine Vermeulen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de strijd tegen het fokken met zieke honden
– 149 (2016-2017)**

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Sabine Vermeulen (N-VA): Minister, recent las ik een artikel waarin Britse dierenartsen opriepen om geen honden met platte snuit meer te kopen. Rassen als mopshondjes, bulldogs en shih tzu lopen immers ernstige gezondheidsrisico's, zoals ademhalingsmoeilijkheden, eetproblemen en oogaandoeningen. Hondenrassen met een platte snuit zijn enorm populair, maar volgens dit artikel en eerdere publicaties neemt door de populariteit van de rassen ook het dierenleed toe. Dierenartsen wijzen erop dat het probleem veroorzaakt wordt door fokkers die opzettelijk honden fokken met overdreven kenmerken, die schadelijk voor de dieren kunnen zijn. Gebreken worden daarbij gehonoreerd als schoonheidsidealen.

In het ministerieel besluit van 3 maart 2015 tot uitvoering van het Fokkerijbesluit is bepaald dat de fokkersverenigingen die erkend zijn voor een ras opgesomd in de bijlage 1 van het besluit, belast zijn met de uitvoering van het genetische onderzoek en met de registratie van het resultaat van het onderzoek dat uitgevoerd wordt. Als in de tests geen erfelijke afwijkingen aangegeven worden, kan met het dier gefokt worden.

De eerste fokkersverenigingen – de Vlaamse Fokkerijcommissie, de Koninklijke Maatschappij Sint-Hubertus (KMSH) en het Nationaal Verbond van Belgische Kynologen – werden pas in juni 2016 erkend, bijna een jaar na het ministerieel besluit. De strijd tegen fokken met zieke honden wordt dus nu pas effectief gevoerd. De erkende verenigingen moeten de lijst met 23 rassen volgen.

Minister, wordt de lijst van 23 rassen nog uitgebreid in het kader van de strijd tegen het fokken met zieke rashonden? Enkel de fokkers die aangesloten zijn bij een fokkersvereniging, zijn door de geldende regelgeving gebonden. De vrije fokkers worden tot nu toe niet gecontroleerd of gereguleerd. Bent u van mening dat alle fokdieren zouden moeten worden getest, ook die zonder stamboom? Kunnen de vrije fokkers hun ding blijven doen, of ligt hier bijkomend beleidswerk op de plank? Zo ja, welke aanpak volgt u daarbij, aangezien men niemand kan verplichten om lid te worden van een vereniging?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Vermeulen, zoals u weet, kunnen verenigingen op basis van hun ervaringen en waarnemingen zelf aanpassingsvoorstellen formuleren aan de lijst van hondenrassen waarvoor de genetische diversiteit in het gedrang is. Mijn diensten plegen daarover overleg met hen. De kans is reëel dat men mij een voorstel zal overmaken om de rassenlijst uit te breiden, maar op dit ogenblik is dat nog niet het geval.

Ik vind het in elk geval positief dat er ook van onderuit beleidsvoorstellen kunnen worden geformuleerd op dit vlak. Dat staat zo in het Fokkerijbesluit en ik sta daar ook voor open.

U stelt dat alleen de bij een fokkersvereniging aangesloten leden gebonden zijn door het Fokkerijbesluit, maar dat is kort door de bocht. Fokkerij-activiteiten worden aangestuurd en gereguleerd op het niveau van koepelverenigingen, wegens de evidentie dat je de genetische kenmerken van een dierpopulatie slechts kunt verbeteren als dat collectief en centraal wordt gecoördineerd. Via wetgeving kun je

aan individuele kwekers opleggen hoe ze met hun dieren moeten omgaan – en dat gebeurt ook via Dierenwelzijn –, maar je kunt van een kweker niet verwachten dat hij er op zijn eentje voor zorgt dat de genetische diversiteit van de hele populatie van een ras breder wordt. Dat moet uiteraard overkoepelend worden benaderd.

Daarom zijn kwekers zich in de loop der jaren gaan verenigen om gezamenlijke fokprogramma's uit te voeren. Voor veel diersoorten is dit ook het geval, niet alleen bij voor de hand liggende soorten, maar bijvoorbeeld ook voor met uitsterven bedreigde soorten waarvoor er mondiale fokprogramma's worden opgezet. Eén of twee dierentuinen die kweken kunnen dat nooit alleen, daarvoor moet er worden samengewerkt en moeten fokdieren worden uitgewisseld. Dat geldt even goed voor hondenkwekers als voor dierentuinen, als u begrijpt wat ik bedoel.

In een ideale wereld ontstaan dergelijke centraal gestuurde initiatieven spontaan en moet de overheid zich daar niet in mengen. In de hondenwereld bleek het echter zeer moeilijk om dit zonder overheidsingrijpen op gang te brengen. Vandaar dat het een goede zaak was om de honden toe te voegen aan de lijst van andere diersoorten waarvoor de fokkerij al veel langer was geregeld. Onze hondensector was daar zelf trouwens ook vragende partij voor.

De rol van de verenigingen is in dezen dus cruciaal. We kunnen niet verwachten dat iedere individuele kweker voldoende kennis of interpretatievermogen heeft van wetenschappelijke testresultaten om dat in te schatten.

Het feit dat de fokkerij zich in eerste instantie richt tot de verenigingen, ontslaat de vrije kwekers echter niet van hun verantwoordelijkheid. Als men een nest wil kweken en daarvoor een beroep doet op een reu van derden en die is geboren na 31 december 2012, dan moet die reu voorafgaand 'geschikt tot voortplanting' zijn verklaard door een erkende fokkersvereniging. De fokkersverenigingen die ik erkende, zijn dan ook uitgerust om diensten te leveren aan alle kwekers, ook diegenen die niet aangesloten zijn. Met 'diensten' bedoel ik onder andere het testen van ouderdieren, paringsadvies geven en dekcertificaten registreren. De verenigingen beschikken over een register waarin de honden bestemd voor de fokkerij evenals de nakomelingen worden geregistreerd, samen met de resultaten.

Het feit dat de eerste hondenfokkersverenigingen nu erkend zijn, is een sterk signaal naar de andere verenigingen toe. Sommige verenigingen hebben al bepaalde stappen gezet, maar voldoen niet of nog niet aan alle erkenningscriteria. Die criteria zijn uitgebreid en het vergt tijd, energie en investeringen om eraan te voldoen. Wat mij betreft, is dat de enige weg vooruit. Mijn diensten merken dat men zich daar ook van bewust is en bieden hen advies en ondersteuning.

Tot slot wens ik te verwijzen naar de website van het Departement Landbouw en Visserij, met een Q&A-lijst, waarop vragen en antwoorden daarover kunnen worden geraadpleegd. Iedereen die bijkomende vragen heeft, kan daarop terecht.

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Sabine Vermeulen (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt heel veel gezegd. Ik zal het alleszins nog eens zeer goed moeten nalezen. Ik ben mij ervan bewust dat de fokkerijverenigingen zelf wijzigingen kunnen aanbrengen en denk dat ze daarmee bezig zijn. Die lijst moet inderdaad verder worden uitgebreid.

U zei ook dat er nog fokkerijverenigingen bezig zijn om zich te regulariseren om aan de voorwaarden te voldoen. Ik denk dat wij allemaal weten welke vereniging nog op de rol staat en zich ook wil aansluiten. Over die vereniging werden al veel bekommernissen geuit. Ik heb daarover al een schriftelijke vraag gesteld. We moeten zeer waakzaam blijven dat we die vereniging niet toelaten tot die fokkerijverenigingen.

Verder zei u dat de weg via de fokkerijverenigingen de enige weg vooruit is om de strijd met zieke honden tegen te gaan. Daarmee ben ik het niet helemaal eens. Die lijst van 23 rassen en eventueel de uitbreiding daarvan is voor mij niet voldoende om de strijd daartegen aan te gaan. De strijd is volgens mij dan veel te beperkt, omdat men zich enkel baseert op die lijst met 23 rassen en de fokkerijverenigingen dan enkel de toestemming kunnen geven om met een dier te kunnen fokken.

We blijven met de grote fout zitten dat men elimineert op basis van winnerstypes. De conventionele wijze van fokken met een elitepool blijft een fout die blijft bestaan in het volledige fokkerijsysteem. De fokkerijverenigingen en fokkers zelf moeten ook daarover worden aangesproken. Zij moeten verder worden gesensibiliseerd.

Er dringt zich daarover een nieuwe vraag op, zodat we daarover verder van gedachten kunnen wisselen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Ik denk dat iedereen achter die genetische diversiteit en het vermijden van pijnlijke afwijkingen staat. Alleen zijn er toch wel een aantal praktische bekommernissen. U kent de fokkerijverenigingen in dezen een belangrijke rol toe. Dat lijkt mij ook logisch. Zoals mevrouw Vermeulen zegt, is het inherent aan het fokken om met een beperkt aantal dieren die over uitzonderlijke kwaliteiten beschikken, verder te gaan. Dat zal de genetische diversiteit zeker niet bevorderen.

Minister, er wordt veel verantwoordelijkheid toegekend aan die fokkerijverenigingen. Maar hoe volgt u die fokkerijverenigingen in dezen exact op? Dat is mij niet helemaal duidelijk.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, er werd de voorbije jaren een hele weg afgelegd. Dat is positief. De eerste stappen zijn gezet. Waar er vroeger geen regulering was, zijn we nu overgegaan tot die erkenning.

Collega's, die verenigingen worden opgevolgd. Dat gebeurt via het Fokkerijbesluit, waarin ook de voorwaarden staan. Het gebeurt via controle. Maar die fokkerijverenigingen zelf moeten ook actief informatie en dergelijke overmaken waarrond dan een screening gebeurt. Onze diensten volgen dat op. Er is vaak overleg, maar ze controleren ook actief een aantal zaken. Er kan ook worden opgetreden als dat niet gebeurt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de toekomst van de loofdoeding in de aardappelteelt – 164 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, op Europees niveau woedt de discussie over de toekomst van het gebruik van de actieve stof glyfosaat, ons allemaal bekend van het Roundup-verhaal. Het is een totaal herbicide. Daarnaast zijn er ook over andere actieve stoffen debatten aan de gang. Een van die producten waarover gesproken wordt, is diquat. Bij ons is dat zeer goed gekend onder het handelsproduct reglone. Dat product wordt zeer vaak gebruikt als loofdoingsmiddel en kent in die toepassing geen gelijke.

Dit wordt ook gebruikt voor het chemisch maaien, waarbij kleinere onkruiden op chemische wijze worden gewied op aangelegde ruggen kort voor de inzaai bij ruggenteelt.

De discussie over diquat baart vooral de aardappelsector heel wat zorgen, vooral omdat er voor diquat, dat een zeer efficiënt product is, geen alternatieven zijn die op dezelfde wijze werken als vandaag. Het is een product dat snel werkt, met een zeer korte veiligheidstermijn. Andere producten die ook kunnen worden gebruikt in het kader van loofdoding hebben een langere veiligheidstermijn en zijn dus minder efficiënt en effectief toe te passen.

Loofdoding is zeer belangrijk omdat de aardappel vooraleer hij geroid wordt, eerst schilvast moet worden om te kunnen bewaard. Dat is dus het proces dat zich moet voltrekken, waarbij de afsterving van het loof op een goede wijze dient te gebeuren.

Mijnheer Vanderjeugd, gelet op het belang van de aardappelsector in ons gewest is het zeer belangrijk om de aandacht te vestigen op deze problematiek en te zien hoe de toekomst er op dat vlak kan uitzien.

Minister, wat is de stand van zaken in de Europese discussie over diquat? Hoe schat u dit dossier in? Wordt er binnen de Vlaamse onderzoeksprogramma's gezocht naar eventuele alternatieve loofdodingsproducten en/of technieken?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De autorisatie van de stof diquat binnen de Europese Unie is nog geldig tot 30 juni 2017. Ter voorbereiding van een eventuele verlenging van deze autorisatie heeft het Europees Voedselagentschap een aantal studies uitgevoerd. Men heeft daarbij problemen geïdentificeerd en adviseert om de autorisatie niet te vernieuwen. Zoals voor alle dergelijke autorisatieprocedures wordt de finale beslissing genomen in een comité waarin alle lidstaten een stem hebben. Het Belgische standpunt in zulke dossiers wordt alleen bepaald door de federale overheid. De gewesten hebben daarin geen stem, de politieke bevoegdheid berust bij federaal minister van Volksgezondheid De Block en federaal minister van Landbouw Borsus.

Voor de alternatieven is Vlaanderen wel bevoegd. Innovatief en duurzaam agrarisch ondernemen (Inagro) en het Proefcentrum voor de Aardappelteelt (PCA) besteden aandacht aan deze problematiek en proberen alternatieven uit te testen. Maar de feedback die mijn diensten daarover ontvangen, wijst uit dat er in de nabije toekomst weinig valabele alternatieven zullen worden gevonden. Zowel de landbouworganisaties als Belgapom, de verwerkers, maken zich dan ook zorgen over de toekomst. Er wordt met man en macht verder gezocht.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, ik weet dat er qua bevoegdheden ter zake weinig in uw mand ligt. Ik vraag toch aandacht om de sector te vrijwaren van een serieus probleem als diquat zijn erkenning zou verliezen.

Het maakt mij een beetje ongerust dat u zegt dat de onderzoeksprogramma's bevestigen dat er weinig alternatieven bestaan. Dat is een element om door te geven aan onze federale collega's, die daarvoor bevoegd zijn, en om dat aan te brengen op het Europese forum. Het is een argument om de erkenning van het product te behouden.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Ik wil de vraag van de heer Dochy onderschrijven, temeer omdat in onze regio de aardappelteelt zeer belangrijk is.

Europa kijkt heel kritisch naar het gebruik van pesticiden en herbiciden. De heer Dochy en u ook, minister, geven aan dat de bevoegdheid bij de ministers Borsus en De Block ligt. Ik pleit daarom voor voldoende overleg.

Eind 2017 stopt het gebruik van diquat. Dat is niet lang meer en er zijn geen alternatieven voorhanden. Wat kunnen we daaraan doen?

Dit is dé gelegenheid om over alternatieven – zoals teelt met ggo's – te spreken en na te denken. Als we het gebruik van pesticiden willen verminderen, moet er een alternatief zijn. Dit is hét moment om dit nog eens op tafel te leggen zodat Europa op termijn een andere houding kan aannemen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Het is goed dat de heer Dochy naar alternatieven vraagt. Er zijn al alternatieve technieken zoals branders en loofklappers. Die werken zonder bestrijdingsmiddelen, maar met warmte en een soort maaisysteem.

Minister, u hoeft me niet per se vandaag te antwoorden, maar ik zou graag eens weten of in die proefcentra – zoals Inagro – die alternatieve technieken worden onderzocht en of ze een mogelijk alternatief kunnen vormen voor diquat. De verwachting is, mijnheer Dochy, dat het zeer moeilijk zal zijn om de erkenning te vernieuwen. Ik wil me er niet over uitspreken. Ik leg me neer bij de Europese onderzoeksrapporten.

Mijnheer Vanderjeugd, ik denk niet dat er al ggo-rassen bestaan die in de maand augustus automatisch tot verdorrend loof zullen leiden. U kunt daarop hopen, u kunt dromen, maar zover gaan we het toch niet laten komen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: In de biolandbouw werkt men met andere rassen, maar die zijn niet geschikt voor grote productie. Die rassen zijn minder gevoelig aan plagen. Het loof wordt er geklepeld of gebrand, dat is een heel andere techniek, er zijn dus alternatieven. Een toepassing op grotere schaal is momenteel echter niet haalbaar. Dat is een gedeeltelijk antwoord op uw vraag. Inzetten op andere rassen en technieken kan, maar is niet evident voor grotere productie.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Inderdaad, het 'afdoden' van het loof dient om de aardappel schilvast te laten worden om goed bewaard te kunnen worden. Een snelle afsterving van het loof zorgt ervoor dat dit proces goed verloopt. Dit is uitstekend voor een arbeidsorganisatie die rekening moet houden met de weersomstandigheden. Men mag niet te lang wachten, anders is het te nat enzovoort. In het najaar is dat niet simpel.

Als dat kort na elkaar kan gebeuren, kan dat ook praktisch worden uitgevoerd. Het is dan ook belangrijk om het product verder te kunnen gebruiken. Ik hoor hier van collega's dat het niet verlengd kan worden na juni 2017. Ik heb begrepen dat de erkenning tot dan loopt. Ik ga ervan uit dat die verlenging wel kan, en dat dat zelfs de evidentie zelf is. We moeten daarop inzetten. We moeten ervoor zorgen dat onze federale collega's gewapend zijn om dat debat daar te voeren, en om daar de argumenten aan te brengen die de noodzaak van de verdere erkenning van het product onderstrepen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over investeringen door land- en tuinbouw in diversificatie
– 187 (2016-2017)**

Voorzitter: mevrouw Sabine Vermeulen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Deze zomer verscheen een zeer interessante studie van het studiebureau Idea Consult waarin het vorige plattelandsbeleid, Programmingsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) II, grondig werd doorgelicht. Het Departement Landbouw en Visserij zette de studie in de kijker met de woorden 'PDPO II: goed voor boer, milieu en platteland'. In de studie werd onder andere gekeken naar het economische plaatje. In deze vraagstelling zou ik graag even willen inzoomen op de resultaten van investeringen in diversificatie.

Investeringen in diversificatie zijn erop gericht om de rendabiliteit van landbouwbedrijven te verhogen, maar via een andere weg dan productie- of productiviteitsstijgingen. Dit zijn onder andere investeringen in duurzame energieproducerende systemen maar ook investeringen gericht op thuisverkoop en recreatie. De studie toont aan dat de steun in diversificatie een positieve invloed heeft op de bedrijfsresultaten. Uit een steekproef blijkt dat 1 euro investeringssteun in energieproducerende technieken een bruto toegevoegde waarde van 0,41 euro teweegbrengt.

Bij andere diversificatie-investeringen resulteert dat in een bruto toegevoegde waarde van 1,75 euro. Samen zijn ze goed voor 30 procent van de totale toename in bruto toegevoegde waarde van alle types investeringssteun samen. Verrassend genoeg bleek elke euro steun voor energieproducerende investeringen minder op te brengen dan die voor andere diversificatie-investeringen. Dat komt omdat de variabele kosten voor de bouw van energieproducerende systemen hoger liggen.

Het rapport geeft eveneens enkele aanbevelingen voor beleidsmakers. Vlaanderen zit met een hoogtechnologische landbouw, die veel investeringen vraagt. Uit de analyse blijkt dat het niet altijd evident is om deze investeringen te vertalen in een positief economisch resultaat. Wel moeten we erover waken dat bedrijven realistische en doordachte investeringskeuzes maken. De studie beveelt aan de nood te onderzoeken onder de land- en tuinbouwers aan een meer objectieve advisering bij het overwegen van investeringen. Daarnaast juicht ze de nieuwe maatregel toe om kleine bestaande bedrijven extra te ondersteunen.

Ook de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) zet in op korte ketenlandbouw en lokale voedselstrategieën en bracht onlangs, tijdens de Lokale Voedseldag, lokale beleidsmakers bij elkaar voor een kennis- en ideeënnuitwisseling. U verkondigde dat ook gemeenten de band met voedsel meer zichtbaar kunnen maken. Ik denk daarbij ook aan de vragen van daarnet.

Minister, op welke manier zult u inspelen op de aanbeveling uit de studie om de nood te onderzoeken bij de land- en tuinbouwers aan een meer objectieve advisering bij het overwegen van investeringen? In welke mate gebeurt het al?

Al was de bruto toegevoegde waarde per euro aanzienlijk kleiner voor energieproducerende investeringen, toch is deze maatregel een stuk populairder als we het totaal aantal aanvragen vergelijken. Korte keten en recreatie zijn immers niet voor iedere ondernemer weggelegd. Volgen de aanvragen voor investeringssteun inzake diversificatie onder het huidig PDPO III dezelfde trend als onder het PDPO II? Wat is de verklaring voor eventuele verschillen?

De studie juicht de aanloopsteun voor kleine bedrijven toe. Bedrijven komen in aanmerking voor deze steun bij een omschakeling naar onder andere een biologische productiewijze, korte keten en nieuwe of zeldzame teelten. Hoeveel aanvragen werden reeds ingediend? Voor welke omschakelingen werd voornamelijk een aanvraag gedaan?

Ook lokale besturen kunnen een adviesrol inzake korte keten vervullen. Op welke wijze worden lokale besturen begeleid om korte ketens en recreatie op de kaart te zetten en om landbouwers hierover advies te verlenen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer De Meyer, advies op maat van de bedrijven is een van de aandachtspunten in mijn beleid. Land- en tuinbouwers die individueel advies wensen, kunnen daarvoor bij adviesbureaus aankloppen, maar wij ondersteunen hen daar ook in. Ik ondersteun deze vorm van individuele adviesverlening binnen het KRATOS-bedrijfsadviesstelsel, dat we speciaal hiervoor hebben opgezet. Met de erkenningsprocedure in het kader van KRATOS beschikken we over een instrument om te sturen op de kwalificaties die nodig zijn voor kwaliteitsvolle adviezen.

In de diversificatiesteun is er op dit ogenblik geen trendbreuk op te merken onder PDPO III in vergelijking met PDPO II, maar dat was ook niet de bedoeling. Niet alle bedrijven zijn geschikt om hoevetoeerisme of hoeveverkoop op te starten. PDPO III loopt echter nog maar anderhalf jaar en dus is het nog heel vroeg om grote conclusies te trekken.

De aanloopsteun voor kleine landbouwbedrijven bestaat sinds oktober 2015. Sindsdien zijn er acht aanvragen ingediend. Alle acht dossiers werden ook in de selectieprocedure goedgekeurd. Concreet gaat het om drie aanvragen voor de omschakeling naar biologische productiemethodes, drie aanvragen voor de teelt van zeldzame of nieuwe landbouwproducties en twee aanvragen voor de verkoop via de korte keten.

Vanaf 2017 ondersteun ik het Aanspreekpunt Lokale Voedselstrategie, dat in de VVSG wordt ingebed en nauw samenwerkt met diverse Vlaamse departementen, administraties, provincies en tal van organisaties die rond het thema actief zijn. Het Aanspreekpunt bij de VVSG zal zich niet specifiek op land- en tuinbouwers richten. Daarvoor hebben we apart het Steunpunt Hoeveproducten. De lokale voedselstrategie is ook ruimer en het Aanspreekpunt moet alle betrokken actoren kunnen samenbrengen. De bezorgdheid die u formuleert, mijnheer De Meyer, is terecht. Daarom ook hebben we die adviesverlening uitgewerkt.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Dank voor uw antwoord, minister. De studie waarnaar ik verwees, bevat een reeks interessante elementen en op beleidsvlak zinvolle aanbevelingen. Ze heeft me ook geleerd dat PDPO II ongetwijfeld een heel nuttig instrument is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de communicatie betreffende promotie maatregelen voor rundvlees – 224 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Sabine Vermeulen

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, op 6 oktober maakte u als minister bevoegd voor de omgeving, de natuur en de landbouw, via de sociale media en in het bijzonder via Twitter bekend dat de Europese Unie 15 miljoen euro veil heeft voor promotie van rundsvlees. U stuurde dat bericht blijkbaar uit naar aanleiding van de uitspraken van Europees commissaris voor Landbouw Phil Hogan. Meteen werd nagegaan waar die man dat had verteld. Hij bleek dat aangekondigd te hebben op een soort van conferentie, een beetje als reactie op het feit dat de vleesproducenten in Europa onder druk staan.

Volgens De Morgen van 9 oktober waren echter noch het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing, noch de Boerenbond op de hoogte van het initiatief. Maar de grootste verbazing ontstond over de inhoud van uw boodschap en het zal u dan ook niet verbazen dat ik daar een vraag over stel. We weten allemaal al geruime tijd – en het is ook aan bod gekomen in de klimaatcommissie van ons parlement – dat vleesconsumptie enerzijds en inspanningen inzake klimaat, biodiversiteit en andere milieu-uitdagingen anderzijds moeilijk met elkaar te verzoenen zijn. We kunnen moeilijk én vlees promoten – en dan vooral rundsvlees – én op een geloofwaardige manier zeggen dat we klimaatinspanningen moeten leveren.

– Jos De Meyer treedt als voorzitter op.

Daarom heb ik volgende vragen.

Wat wordt met de bewuste 15 miljoen euro exact beoogd? In uw twitterbericht suggereerde u dat het budget exclusief naar de promotie van rundsvlees gaat. Kijken we echter verder, naar de aankondiging van de Eurocommissaris, dan blijkt het budget toch breder te gaan naar promotie voor vlees in het algemeen.

De promotie zou als tegengewicht dienen voor de berichtgeving over de negatieve impact die rundsvlees heeft op het klimaat. Vindt u als klimaatminister een dergelijke communicatiecampagne in Vlaanderen nuttig?

Mijn derde vraag gaat over de argumentatie in verband met het handelsembargo van Rusland. Dat embargo zet inderdaad druk in heel Europa, maar vindt u een steunmaatregel voor de rundvleesindustrie in Vlaanderen hierdoor gerechtvaardigd?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Sanctorum, het is fijn dat u me volgt op Twitter en ook dat u De Morgen leest, want daaruit citeert u heel veel in uw vraag om uitleg.

Europees commissaris Hogan heeft op 5 oktober een bezoek gebracht aan de Franse veeteeltbeurs 'Sommet de l'Élevage' in Clermont-Ferrand. Een aantal van zijn beleidsmaatregelen ter ondersteuning van de rundveesector werden daar toegelicht. Verschillende van die maatregelen kwamen ook aan bod in deze commissie, zoals de oprichting van een prijzenobservatorium voor rundsvlees, de taskforce om een eerlijke verdeling van de marges in de voedingsketen te verzekeren en het opdrijven van de diplomatieke inspanningen om buitenlandse exportmarkten te openen.

Daarnaast kondigde de Eurocommissaris inderdaad aan dat hij 15 miljoen euro vrijmaakt voor de promotie van rundsvlees. Voor sommigen was het blijkbaar een openbaring dat de Europese Unie de promotie van land- en tuinbouwproducten stimuleert. De mededeling van de commissaris kwam niet zomaar uit de lucht vallen, want dit past al jaren in de bevoegdheid van de Europese Unie voor het landbouwbeleid.

De sanctiemaatregelen die de Europese Unie afkondigde ten aanzien van Rusland in de nasleep van de annexatie van de Krim en het Oekraïense conflict, vormden de directe aanleiding voor de Russische boycot van onze Europese landbouwproducten.

De landbouwsector wordt daar heel hard door getroffen. Er gaat geen maand voorbij of er komen vragen over. Van de ene op de andere dag geraakte de markt ernstig verstoord, terwijl de sector niets te maken heeft met dat conflict.

In de media werd, zeker in het begin, veel aandacht besteed aan de fruitsector, vooral aan onze peren, maar ook andere sectoren worden getroffen. Wie zijn geschiedenis kent, weet dat het landbouwbeleid aan de basis ligt van onze Europese Unie en dat het tot de kerntaak van de EU behoort om maatregelen te nemen om de crisis en de marktverstoring tegen te gaan.

Het jaarlijkse promotiebudget voor landbouw van de Europese Unie bedraagt 140 miljoen euro. Dat wordt opgesplitst over plantaardige en dierlijke producten. Promotieprogramma's kunnen zich richten op de interne Europese markt of op derde landen. Uiteraard gaat niet alle budget naar de dierlijke sector, maar stelt de EU ook promotiemiddelen ter beschikking voor bijvoorbeeld groenten en fruit, die een steun betekenen voor onze appelen- en perentelers.

Met de spreiding van het promotiebudget zoekt de commissaris naar een evenwicht, ook in het landbouwbeleid. Enerzijds worden de inspanningen die onze landbouwers leveren om veilig en kwaliteitsvol voedsel te produceren, erkend en ondersteund. Anderzijds hebben we ook aandacht voor de maatschappelijke bezorgdheden rond klimaat en duurzaamheid in al zijn aspecten, en gaat het landbouwbeleid ook daar zijn verantwoordelijkheid niet uit de weg.

Nergens ter wereld worden zulke strenge eisen en randvoorwaarden aan de landbouwproductie gesteld als in Europa. Het gaat dan over natuur, milieu, dierenwelzijn. We staan aan de top als je dat wereldwijd bekijkt. Die boodschap wordt steeds consequent weerspiegeld in alle promotieacties, ook van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM). De campagnes mikken niet op een lineaire verhoging van de consumptie van vlees, maar wel op een correcte voorlichting van de consument over de kwaliteitsvolle en duurzame manier van onze lokale vleesveehouderij.

Door de liberalisering van de wereldhandel ondervinden de Europese landbouwers concurrentie van vlees dat wordt ingevoerd uit derde landen. Twee weken geleden hadden we hier nog een debat over de kooi-eieren uit Oekraïne, maar bijvoorbeeld ook voor rundsvlees uit Zuid-Amerika neemt de concurrentiedruk enorm toe. Ik denk dat we het erover eens zijn dat we onze lokale landbouw en veeteelt niet zomaar ten onder willen laten gaan en alle vleesproductie geconcentreerd willen zien aan de overkant van de oceaan waar er veel minder toezicht is. Maar blijkbaar is dat iets waar u toch graag in mee zou gaan, mijnheer Sanctorum.

U spreekt over de rundvleesindustrie, terwijl de vleesvee- en zoogkoeienhouderij net een van de meest extensieve landbouwsectoren is in de EU en ook in België. Het feit dat we vandaag nog zo'n uitgebreid areaal graslanden hebben in Vlaanderen, waarin trouwens ook CO₂ is opgeslagen, is net dankzij de aanwezigheid van rundvee op die graslanden. Mochten we de voorbije decennia geen rundveeteelt hebben gehad, zouden veel van die graslanden er niet meer zijn en worden omgezet. En dat zou ook negatieve klimaateffecten hebben.

Voor alle duidelijkheid: ik gaf aan waarom de Europese Commissie via het gemeenschappelijk landbouwbeleid maatregelen uitvaardigt en waarom we overall waar er gras is, herkauwers nodig hebben. Maar u hoorde me niet zeggen dat onze landbouwsector, inclusief de rundveesector, geen inspanningen doet op het vlak van klimaat en geen bijkomende inspanningen kan doen.

De uitstoot van broeikasgassen door onze landbouwsector is sinds 1990 met 26 procent gedaald. Vandaag vertegenwoordigt veeteelt 5 procent van onze totale Vlaamse uitstoot. Uit de consumptiecijfers van VLAM blijkt dat het rundvleesverbruik

in Vlaanderen gestaag verder afneemt. Als u weet dat slechts 2 procent van het hier geproduceerde rund- en kalfsvlees naar derde landen wordt uitgevoerd, dan is het duidelijk dat de rundvleessector in Vlaanderen gericht is op de interne markt en dat het aanbod deze dalende vraag volgt.

Op dit moment voeren het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) en het departement onderzoek naar het verlagen van onder andere de methaanuitstoot door herkauwers. In het kader van de klimaattop Landbouw werd ook een studie gepubliceerd die diverse technieken en methodes bekijkt in functie van verdere reductie. Dit is dus sowieso een pad waar we verder zullen op inzetten.

Ik heb het dus niet zo voor het conflictmodel waar u voor kiest, om alles tegen elkaar op te zetten. Ik geloof dat we op een evenwichtige manier een toekomst hebben, ook voor de vleesveesector in Vlaanderen. Dat we ook werken aan klimaat, is de juiste weg. Daar een storm van maken en conflicten zoeken, is voor niemand goed. Ik zie daar ook het voordeel niet van in, tenzij men kickt op conflicten. Maar dat is niet aan mij besteed.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, u bevestigt dat het over 15 miljoen euro gaat, specifiek voor rundvlees. Dat hebt u zo gesteld. Begrijp ik dat juist dat het niet gaat over vlees in het algemeen, maar specifiek over rundvlees?

Niemand is tegen een verzoening tussen de landbouw en de klimaatuitdaging. De vraag is natuurlijk hoe je dat invult en op welke manier je consequent kunt zijn. Minister, ik begrijp dat u zowel landbouw als klimaat onder uw bevoegdheden hebt. Elke specialist zal u vertellen dat die belangen in deze zaak nu eenmaal conflicteren. Je kunt niet vleesconsumptie of -productie promoten en aan de andere kant op een geloofwaardige manier zeggen dat u de klimaatuitdaging au sérieux neemt. Dat gaat gewoon niet. In Europa en in Vlaanderen in het bijzonder zijn er heel wat inspanningen geleverd in de landbouwsector. Maar dat gaat dan vooral over energiegerelateerde emissies. Dat staat ook beschreven in uw klimaatbeleidsplan. De grote uitdaging is om de niet-gerelateerde broeikasemissies te laten dalen. Maar dan verschillen de meningen inderdaad.

Minister, ik begrijp dat er mensen zijn die vinden dat we onze landbouwsector moeten afschermen. Ik begrijp dat mensen die enorm bekommerd zijn om die producenten, die redenering maken. Ik begrijp dat oprecht, hoor. Je begint dan te denken aan welke technologische aanpassingen we kunnen doen, zoals de rantsoenwijziging enzovoort.

Zoals ik het begrijp, is het potentieel daarvan bijzonder klein. De andere optie is dat je, ook in het belang van de producent, de boer, kunt gaan naar een afbouw van de veestapel. Ik weet dat dat vloeken in de kerk is, zeker in deze commissie. Een afbouw van de veestapel staat in elk geval haaks op het promoten van rundsvlees, ook al zijn er inspanningen geleverd in de sector.

Minister, ik vrees dat u hier met een intern conflict zit tussen uw twee beleidsdoelstellingen. U zult moeten kiezen. Blijkbaar hebt u de keuze gemaakt. Zodra Phil Hogan zegt dat er rundsvlees zal worden gepromoot, springt u daar meteen op en wilt u aan de wereld duidelijk maken dat u dat steunt. Dat illustreert dat u de keuze maakt om vleesproductie en -consumptie zeker niet af te bouwen in Vlaanderen. Integendeel, u wilt het zelfs promoten.

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

Herman De Croo (Open Vld): Voorzitter, minister, ik moet zeggen dat ik altijd met aandacht luister naar wat de heer Sanctorum zegt. En ik begrijp hem. Mijnheer

Sanctorum, 'you are the lonely green'. U bent bewogen en moet een lichtjes provocatieve houding innemen als u nog opgemerkt wilt blijven. Ik wens u dat van harte.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Dat zou ik dan toch niet in deze commissie doen, denk ik. Kijk eens rond.

Herman De Croo (Open Vld): Ik heb er geen probleem mee. Ik heb na 48 jaar nog steeds aandacht voor de opmerikbaarheid en de opmerkzaamheid van verkozenen.

Ik moet het probleem onderkennen. Ik heb geen enkel probleem om dat vast te stellen. Minister, ik heb hier een lijst van de studies die lopen. Die lijst is indrukwekkend, voorzitter. SMART melken: we hebben daarover gehoord en mijn collega heeft daarover vragen gesteld. Ik bespaar u de beschrijving van alle technieken die men onderzoekt om de uitstoot waaraan u refereert eventueel te milderen.

Er rijzen een paar fundamentele problemen. Mijnheer Sanctorum, u hebt het over 4 tot 5 procent van de uitstoot. U verwijt de minister of de diensten promotie te maken voor iets dat gevaarlijk is. Ik ben deze ochtend om kwart over zes mijn kranten gaan halen in mijn winkeltje in Brakel. Daar staat in koeien van letters: 'Roken doodt / Fumer tue'. Ik stel me dan de vraag of het voor de dood is dat men reclame maakt of voor het roken. Mijnheer Caron, ik weet dat ik u ter zake niet persoonlijk mag aanspreken. Ik zie u nogal dikwijls dampend aan de poorten van dit huis. Mijnheer Sanctorum, die 5 procent pakt u aan. Ik vermoed dat u de 95 procent nog harder aanpakt, en dat u wellicht een kruisvaart gaat ondernemen tegen de glitterende reclame voor wagens en wat weet ik allemaal dat ik zie in onze consumptiemaatschappij. Ik verwacht mij aan andere kruistochten, en ik zie al uw vaandel door de straten wapperen om het vervoer en het verkeer lam te leggen, opdat de uitstoot zou milderen.

Ik wil dit niet ridiculiseren, verre van. Maar de minister stelt de pertinente vraag of wij nog hetzelfde grasareaal zouden hebben gehad zonder rundveeteelt. U moet dat in de balans nemen. Ik las enkele dagen geleden over experimenten in Denemarken voor andere grassoorten, die een verzachtend effect hebben op de uitstoot. Men is uitstoottechnieken aan het bestrijden. Het is een fundamentele uitdaging voor de wetenschap in de landbouw om die te milderen. U moet niet vergeten dat intensieve runderbouw minder uitstoot dan niet-intensieve. Als u in liters melk zou rekenen, zou u dan aanvaarden dat één koe die 8000 liter melk geeft – u zult dat overproductief noemen – minder uitstoot dan twee die er 4000 geven? Dat lijkt mij toch de elementaire logica.

Men moet goed weten welke maatschappijvisie wij wensen. Wij moeten ervoor zorgen dat wij het milieu op een duurzame wijze beter beveiligen. Kunnen wij de factoren die daartoe bijdragen wetenschappelijk, programmatorisch, consensueel in handen nemen? Mijnheer Sanctorum, u bent geen fanaticus, anders zou u wellicht allang de wagen verboden hebben in dit leven, en de verwarming en al die andere dingen die zo vervelend en vervuilend zijn. U gaat dat niet doen. U dealt dus – en dat is normaal – met de elementen die de maatschappij naar voren brengt. De enige redelijke houding is om zaken die nuttig, goed, dienstbaar en economisch waardevol zijn in hun benadelingsaspect, die zij allemaal hebben... – kijk maar naar wat hier wordt verdampt als brandstof in de straat per uur, dan zou u natuurlijk een ander systeem van politieke houding moeten aannemen.

De redelijkheid die ik hoor bij de minister moet aangemoedigd worden. U kunt zeggen dat zij in een spreidstand staat: milieu voor de ene voet, landbouw voor de andere. Ik denk dat niet. Ik heb de indruk dat wanneer beide bezorgdheden gepaard moeten worden en wanneer u moet proberen deze in evenwicht te houden, u in de ene beslissing rekening houdt met de belangen van de andere, en in de andere beslissing rekening houdt met de verzuchtingen van de ene. Als u dat positief, verzoenend en opbouwend bekijkt, en u wordt geholpen door een parlement en

een commissie die u waakzaam houden, dan vind ik dat de uitslag van wat de minister doet langzaam maar zeker positief is.

Dat u de bel luidt, kan geen kwaad. Ik herinner mij – en ik zal daarmee eindigen, voorzitter – de tijd van mijn jezuïetencollege. Als de bel de eerste keer belt, dan stopt het spel. Als de tweede keer de bel belt, worden de rangen gevormd. En bij de derde keer wordt de stilte gehouden. U bent waarschijnlijk aan de eerste bel.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Voorzitter, ik sluit mij volledig aan bij de heer De Croo. Hij kan dat op een bijzonder lyrische manier verwoorden. Het is niet aan iedereen gegeven. Ik ben bij wijze van spreken geen jezuïet.

Mijnheer Sanctorum, welkom in de commissie Landbouw. Ik zou graag hebben dat u hier in de toekomst wat meer aanwezig bent. Dan kunt u ook eens kennismaken met het economische luik van de landbouwactiviteit, dat hier af en toe aan bod komt. Dan zou u misschien ook eens wat meer realiteitszin aan de dag kunnen leggen. U weet evengoed als om het even wie dat elke economische activiteit een zekere impact heeft op de omgeving, desgevallend op het milieu.

Hier gaat het over rundveehouderij. Wij erkennen dat dat een effect heeft op het klimaat. Hoe komt het dat rundvee zo'n bij wijze van spreken disproportioneel effect heeft? Dat is omdat het hier gaat om herkauwers. Runderen zijn herkauwers. Herkauwers hebben het nadeel dat de pensbacteriën nogal wat gassen vrijmaken, maar ze hebben het grote voordeel dat het de enige dieren zijn die op een goede manier gras kunnen verteren. Ik raad u aan om eens te proberen gedurende één maand op gras te overleven. Het zal u niet lukken. U mag het koken of stoven, met gras zult u uw voeding niet onderhouden en zult u misschien darmproblemen krijgen. Daarover gaat het. Als we in de commissie Leefmilieu, waar u ook altijd een protagonist bent, de discussie over de poldergraslanden voeren, weten wij dat die poldergraslanden ook een zekere productiviteit hebben. Ook daar zoeken wij een evenwicht tussen het economisch luik en het natuuraspect. Het is belangrijk om de graslanden te bewaren, maar dat kan nu net doordat daar runderen op grazen. De rundveehouderij heeft de specificiteit dat die dieren ervoor zorgen dat ook percelen waarop enkel gras groeit een rendement en return kunnen hebben.

Mijnheer Sanctorum, welkom in de wereld van de realiteit. Ik hoop dat we u hier geleidelijk aan met de voeten op de grond kunnen brengen. Anders moet u inderdaad, zoals de heer De Croo zegt, een kruistocht beginnen tegen bijvoorbeeld vliegtuigen die toeristen naar Spanje brengen. Daar mag dan ook geen reclame voor worden gemaakt. Ik weet wel dat er een verschil is tussen overheidsmiddelen en private middelen, maar uiteindelijk blijft de discussie ten gronde dezelfde: is het maatschappelijk aanvaardbaar dat reclame wordt gemaakt voor producten die een zekere belasting op het klimaat betekenen? Er zijn zeer weinig producten die geen effect op het klimaat hebben. Indien we consequent willen zijn, moeten we de volledige economie stilleggen en, bij wijze van spreken, zelf in de weide gaan grazen. (*Gelach*)

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Mijnheer De Croo, ik heb niet aan een jezuïetencollege gestudeerd. Ik heb dus niet de tweeslachtigheid, dubbelzinnigheid of ambiguïteit die uw ironie altijd illustreert. Hoewel, ik bevind me nu, in alle eerlijkheid, zelf op het randje van het sarcasme. Ik kan uw welsprekendheid niettemin zeer waarderen.

Ik ben trouwens zelf niet heilig. Ik heb niet aan een dergelijk college gestudeerd. Ik ben niet enkel een roker, maar zelfs een matige vleeseter. Dat is al helemaal uit de bocht. Ik ben echter een matige vleeseter.

Mijnheer Dochy, mijnheer De Croo, dit gaat over balansen. Het is geen of-ofdiscussie. Jullie gaan nogal lichtzinnig met die balans om. Jullie vinden het blijkbaar normaal dat de klimaatopwarming lekker verdergaat. We moeten die stijging niet indijken, want we moeten nu eenmaal vlees eten en dat moet worden gepromoot. Ik zit nu zelf even op de rand van het sarcasme. (*Gelach. Opmerkingen*)

Minister, het gaat om die balans. Natuurlijk hebben we grasland nodig. Die koeien eten het gras op een goede manier op. Over de mate van intensiviteit van het graslandgebruik kunnen we hier echter nog een aardige boom opzetten. Dat weten we allemaal.

We moeten maar eens rondkijken. Die graslanden worden bij ons zeer intens voor rundvee gebruikt. Hebben we de voorbije maanden niet vaak over de melkproductie gediscussieerd? Is de voorbije jaren niet te veel melk geproduceerd? Zijn geen maatregelen genomen om de melkproductie te verminderen of droom ik? Ik droom niet. Zijn er geen campagnes geweest om de vleesconsumptie te milderen? Is de afname van de vleesconsumptie trouwens geen tendens in de samenleving? Dit wijst er allemaal op dat een zekere afbouw van de veestapel vanzelfsprekend is. Dit zal, al dan niet gestimuleerd door de overheid en misschien zelfs door de markt veroorzaakt, zeker gebeuren.

Naast de klimaatdoelstellingen zijn er ook een aantal gezondheidsdoelstellingen die met deze discussie botsen. De meeste reacties in de kranten na de uitspraken van Europees commissaris Hogan hadden betrekking op de vraag of er nu ook 15 miljoen euro meer komt om gezonde voeding en dan voornamelijk plantaardige voeding te promoten.

Ik heb in deze commissie al een paar keer over de promotiecampagnes van VLAM gediscussieerd. Die campagnes botsen niet absoluut, maar wel in zekere mate met de gezondheidsdoelstellingen. VLAM vertrekt niet van gezondheids- of klimaatdoelstellingen, maar van de economische belangen van sectoren. Die belangen botsen wel. Het gaat dan ook om een balans. We zullen onze uitstoot moeten verminderen, of we dat nu willen of niet. We zullen de tendens van een daling van de vleesconsumptie in de samenleving moeten volgen.

In dit verband vind ik het niet gepast dat Europees commissaris Hogan tijdens de 'foire aux bestiaux' in Clermont-Ferrand, in aanwezigheid van honderdduizenden rundveehouders, dergelijke populistische verklaringen aflegt. Natuurlijk zullen we dieren houden. We zullen echter ook voortwerken aan wetenschappelijk onderzoek om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. We zullen de productie deels moeten laten dalen. We moeten dit onder ogen zien. Dit helemaal laten verdwijnen, kan niet en wil volgens mij ook niemand. We moeten de werkelijkheid en de bestaande spanningen onder ogen zien. Dat is de enige weg naar een duurzame oplossing.

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

Peter Wouters (N-VA): Voorzitter, wat ik hier heb gehoord, maakt me een beetje ongemakkelijk. Ik wil mijn pleidooi over lekker vlees niet herhalen. Iedereen kan in de verslagen van de vorige commissievergaderingen nalezen wat ik over het blauw-wit ras heb gezegd. Ik wil niet dat iedereen die vlees een beetje genegen is, hier begint te saliveren.

Minister, ik heb u duidelijk niet horen verklaren dat we voor de productie van meer rundsvlees gaan. We gaan voor kwaliteit. Daar kan niemand iets op tegen hebben. Dat betekent niet dat we meer runderen zullen uitzetten. Dat heb ik hier niet gehoord. Het gaat om de ondersteuning van de sector. We willen de sector verbeteren. Dat kan door middel van kwaliteit. Het ene sluit het andere niet uit.

Ik kan hier even grote statements afleggen over de noodzaak vlees te eten. Bepaalde vegetariërs moeten op doktersvoorschrift vlees eten. We kunnen heel de discussie omdraaien. Dit is even dogmatisch als het verhaal dat de mensen die de vleessector een beetje genegen zijn, allemaal moordenaars zijn.

Minister, ik ben blij dat u niet bevoegd bent voor onderwijs of voor tewerkstelling. In dat geval zou u een spreidstand van olympisch niveau moeten halen. *(Opmerkingen)*

Volgens mij moeten we vooral kijken naar de goede promotie. We moeten oordeelkundig met dit budget omspringen om de sector sterker te maken. Dat is de bedoeling van dit budget.

Jos De Meyer (CD&V): Mijnheer Caron, dit debat leert ons dat iedereen natuurlijk zijn mening heeft. Ik ben, met een knipoog, altijd tevreden als ik u tijdens een studiebezoek met de commissie Landbouw met smaak een stuk rundsvlees zie eten. Dat bezorgt me een zekere tevredenheid. *(Gelach. Opmerkingen)*

We hebben in het verleden gesprekken met VLAM gevoerd. Begin december 2016 zullen we opnieuw een gesprek voeren over een promotiecampagne voor volgend jaar. Ik ben ervan overtuigd dat VLAM wel degelijk rekening houdt met de gezondheidsdoelstellingen. Volgens mij doen we VLAM oneer aan en vertellen we een onwaarheid indien we zouden stellen dat VLAM daar geen rekening mee houdt. We kunnen die gesprekken met VLAM zeker en vast nog voortzetten.

In de loop van de discussie is er al op gewezen dat de broeikasemissie per productie-eenheid in Vlaanderen niet te vergelijken valt met de situatie in Latijns-Amerika. We voeren echter nog steeds Latijns-Amerikaanse producten in. Ik wil dit nog maar eens onderstrepen.

Minister, ik heb nog een aanvullende vraag. Is dat budget van 15 miljoen euro eenmalig of jaarlijks? *(Gelach. Opmerkingen)*

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De Europees commissaris heeft tijdens die veeteeltbeurs letterlijk verklaard dat in verband met het rundsvlees 15 miljoen euro wordt vrijgemaakt. Dat heeft hij zo geformuleerd. De vraag hoe dat zal gebeuren en de vraag of dit de komende jaren zal worden doorgetrokken, moeten zijn diensten nog beantwoorden. We kennen de details nog niet. Dat zal de komende jaren duidelijk worden.

Mijnheer Sanctorum, volgens mij zijn aan de linkerzijde van de zaal, vanuit mijn standpunt bekeken, zeer zinvolle zaken gezegd. Niemand heeft baat bij een conflictmodel. Ik heb overigens niet het gevoel dat ik in een spreidstand sta. U probeert altijd op mijn persoon te spelen. Dit beleid wordt door de volledige Vlaamse Regering gedragen. Ik snap die spreidstand niet. Wij nemen gezamenlijke beslissingen. De bevoegdheid voor het landbouw-, natuur- of leefmilieubeleid kan bij drie verschillende ministers of bij één minister zitten, maar het beleid wordt door de voltallige Vlaamse Regering uitgetekend. U tracht dit steeds op mijn persoon te betrekken. Ik begrijp dat niet. U hebt precies een fixatie.

Mijnheer De Croo, u hebt het deskundig verwoord. Ik kan dat niet zo deskundig. Het zal wel overwaaien. In elk geval heb ik nergens verklaard dat we promotie zouden voeren om steeds meer vlees te eten. Ik weet niet waaruit dat wordt afgeleid. Daar gaat het hier niet om.

Het gaat erover dat als je vlees eet, je dan kwaliteit neemt, ook in het buitenland: kwaliteit die bij ons gekweekt wordt op een zo duurzaam mogelijke manier, die in de rest van de wereld bijna niet wordt gehaald. Het is logisch dat wij daar trots en fier op zijn.

Wat mij ook stoort, is dat er te pas en te onpas actuele vragen of vragen om uitleg worden gesteld over adviezen die geformuleerd worden door de Hoge Gezondheidsraad. U gelooft de Hoge Gezondheidsraad? U bent het men hen eens, collega's Sanctorum en Caron? Want u stelt daar zoveel vragen over. Kijk naar wat in het advies van de Hoge Gezondheidsraad staat over een evenwichtige voeding. Het klopt niet wat er daarnet gezegd is, dat er geen vlees aanwezig is in de voedingspiramide. Wij trekken de deskundigheid van de Hoge Gezondheidsraad niet in twijfel. Maar goed, we verschillen van mening op dat punt. Ik denk dat het gezond verstand hier zegeviert en dat dit de meest correcte manier van beleid voeren is.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevorde (Onafhankelijke): Voor alle duidelijkheid: ik beseft dat ik mij in het hol van de leeuw begeef. Ik kreeg daarnet het verwijt dat ik persoonlijk werd. Ik krijg hier zelfs bijzonder radicale suggesties. De ene zegt dat ik eens een maand op gras moet leven. De ander zegt dat ik op de autosnelweg moet vaandelzwaaien tegen de auto's. Ik neem daar allemaal akte van. Dat zijn sympathieke voorstellen, maar ik ben zo radicaal niet, collega's. Ik ga dus niet in op jullie voorstellen, het spijt me. *(Opmerkingen)*

Minister, als mensen die bekommerd zijn om het klimaat, maar ook wetenschappers en klimaatspecialisten, het verslag van deze commissie zullen nalezen, zullen zij plaatsvervangende schaamte voelen. Ik denk dat echt. U weet dat op wereldniveau de broeikasgasuitstoot van de veestapel, en rundvlees in het bijzonder, zeer uitdagend is. En ondertussen maakt de Europees commissaris 15 miljoen euro vrij voor de promotie van rundvlees. Ik zie niet in hoe je dat daarmee kunt verzoenen.

Een van de laatste studies, uitgevoerd aan de Oxford University, stelt dat als we de vleesconsumptie met een derde zouden verminderen tegen 2050, we een gigantische stap voorwaarts kunnen zetten in de strijd tegen de klimaatopwarming. Dat zijn wetenschappelijke gegevens, cijfers aangereikt door wetenschappers. En dan zeggen u en de collega van de N-VA dat we het wel heel goed doen in Vlaanderen op het vlak van eco-efficiëntie en dergelijke meer. Dat kan wel zijn, al heb ik in de Klimaatcommissie ook wel een aantal slides gezien van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek, waaruit bleek dat we het bijvoorbeeld voor zuivel niet spectaculair beter deden dan andere landen, integendeel. Het is dus niet zo dat wij in Vlaanderen de meest eco-efficiënte producent zijn.

Wat rundsvlees in Vlaanderen betreft, minister, weet u ook dat het Belgisch witblauw vooral voor de eigen markt is. De export gaat voor meer dan 70 procent naar Nederland, Duitsland en Frankrijk – de ons omringende landen. Dat is dus een zeer lokale markt. Als u geld ziet komen vanuit Europa voor de promotie van rundvlees, zie ik niet in welke meerwaarde dat zal bieden om onze kwaliteit in het buitenland te promoten. Dat moet u mij eens uitleggen. Als onze vleesproductie toch voor de eigen markt dient, wat is dan de meerwaarde, zeker vanuit klimaat oogpunt? Begrijpt u wat ik bedoel? Of moet ik het nog eens uitleggen? Het is voor onze eigen markt. We gaan dus eigen vlees promoten voor onze eigen mensen. Dat is wat er zal gebeuren, tenzij er in Europa een strategie zou bestaan met die 15 miljoen euro voor rundvlees om bijvoorbeeld in Oekraïne ons Belgisch witblauw te promoten. Maar dat zou dan nieuwe informatie zijn.

Het is dus inderdaad zuivere vleespromotie, zeker als je projecteert op België of Vlaanderen. Dat staat haaks op de klimaatuitdagingen waar we voor staan. Met alle respect voor de collega's die bijzonder empathisch zijn voor onze landbouwers, wat ik ook begrijp, maar het staat nu eenmaal haaks op onze klimaatuitdagingen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de compensatie van de nadelige gevolgen van de kilometerheffing voor de landbouw via het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) – 232 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, ik heb deze vraag om uitleg ingediend omdat ik een beetje teleurgesteld was over het antwoord op mijn schriftelijke vraag.

De kilometerheffing voor het vrachtvervoer heeft ook nadelige gevolgen voor de landbouwsector. Volgens uw antwoord op mijn schriftelijke vraag heeft de studiedienst van het departement namelijk vastgesteld dat heel wat subsectoren van de agrovoedingssector extra kosten zullen ervaren door de invoering van de kilometerheffing. Ter compensatie zou door u de belofte gedaan zijn om 1 miljoen euro extra uit te trekken voor het financieren van een omkaderingsbeleid via het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF).

In de engagementsverklaring 'Naar een coherent logistiek beleid' is alleszins door de Vlaamse Regering opgenomen dat er specifieke maatregelen komen voor de land- en tuinbouwsector en de agro-industrie. Vooralsnog blijft het wachten op de tenuitvoerlegging van die toegezegde steun voor een omkaderingsbeleid. Over de invulling ervan wordt overlegd met diverse organisaties. De landbouworganisaties en de Federatie Voedingsindustrie (FEVIA) hebben al een eigen voorstel ingediend.

Minister, klopt het dat er een belofte aan de landbouwsector is gedaan om 1 miljoen extra uit te trekken voor het financieren van een omkaderingsbeleid via het VLIF? Gaat het dan om extra geld of over een voorafname op de machtiging van het VLIF? Is het een eenmalig of een jaarlijks recurrent bedrag?

Zullen de maatregelen gericht worden op alle subsectoren die blijkens de studie van het departement geconfronteerd zouden worden met extra kosten? Zo neen, welke subsectoren vallen uit de boot? Welke maatregelen werden voorgesteld in de nota van FEVIA? Werd ook de impact van de kilometerheffing op de visserij onderzocht? Zo ja, wat zijn de resultaten? Zo neen, waarom werd die sector over het hoofd gezien?

Kunt u een stand van zaken geven van het overleg over de invulling van de maatregelen? Tegen wanneer wordt een akkoord over de uitvoering beoogd? Wanneer zou dat van kracht worden?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Vanderjeugd, zoals ik al een paar keer geantwoord heb, is er 1 miljoen euro ter beschikking voor de land- en tuinbouwsector en de agrovoedingssector. Dat zijn extra middelen die ons ter beschikking worden gesteld om flankerend beleid uit te werken voor de kilometerheffing. We hebben die middelen toegevoegd aan het VLIF-budget. Het is dus geen intoring op bestaand budget.

Er valt geen enkele sector uit de boot. Alle mogelijke investeringstypes op land- en tuinbouwbedrijven, waarvan een mitigerend effect geïdentificeerd werd en dit over alle sectoren heen, zullen gesubsidieerd worden. Ook de maatregel via VLIF-steun voor de agrovoedingssector zal heel breed ingezet worden. De maatregel via VLIF-steun voor land- en tuinbouwbedrijven wordt van kracht in de eerste periode van 2017. Een oproep in het kader van de kilometerheffing voor de bredere agrovoedingssector zal georganiseerd worden in 2018.

De reden hiervoor is dat een ondersteuning van beperkt zwaardere en langere vrachtwagens in de agrovoedingssector voorgesteld werd en dat deze vrachtwagens eerst nog een goedkeuring moeten krijgen voor gebruik op het Belgische wegennet.

De studie die de Federatie Voedingsindustrie (Fevia) doorgegeven heeft, was een impactstudie. De voorstellen werden besproken tijdens het stakeholderoverleg. Deze betroffen zowel de ondersteuning van investeringen op land- en tuinbouwbedrijven als de ondersteuning van beperkt zwaardere en langere vrachtwagens voor de agrovoedingssector.

Op het vlak van visserij werd geen impactstudie gemaakt. Er is enkel in een apart budget voorzien voor de land- en tuinbouwsector en de agrovoedingssector.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, u bent duidelijk en uw antwoord ontgoocht niet.

Waarom werd de visserijsector niet onderzocht?

Ik weet nu dat het in werking treedt in 2017 en 2018.

Komen de resultaten van de impactstudie van de Fevia en van de Boerenbond overeen met die van de studiedienst van het departement?

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Sabine Vermeulen (N-VA): We moeten oppassen, mijnheer Vanderjeugd, dat we niet spreken over compensatie: we moeten spreken over logistiek-ecologische maatregelen. Als compensatie is het absoluut verboden door Europa. De andere maatregelen zouden wel eens in het gedrang kunnen komen als we spreken over compensatie.

Minister, u spreekt over 1 miljoen euro op de provisie van het VLIF. Komt dat miljoen van de andere provisie die in de visienota staat?

Jos De Meyer (CD&V): Ik sluit me aan bij de bemerking van mevrouw Vermeulen. Het is bijzonder belangrijk om de juiste omschrijving te gebruiken.

Het is voor mij essentieel dat deze middelen niet uit de bestaande VLIF-middelen komen, maar dat het extra middelen zijn. De minister heeft daar heel duidelijk op geantwoord.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Wat de visserij betreft, als zij bij ons aanlanden, is de extra kost voor de kilometerheffing beperkt. Vaak zijn er andere spelers die wel in de agrovoeding zitten, die daar wel voor in aanmerking komen.

Alle studies komen in feite tot dezelfde conclusies.

Toen de Vlaamse Regering beslist heeft om die kilometerheffing in te voeren, heeft ze ook beslist dat de inkomsten ervan voor compensaties voor de sector gaan dienen. Op hetzelfde moment is afgesproken dat 1 miljoen euro uit de algemene middelen ter beschikking wordt gesteld van de landbouwsector, de agrovoedingssector, voor flankerende maatregelen.

Wat u zegt over Europa, klopt. We moeten voorzichtig zijn in onze formulering. Het is een goede zaak dat het in het VLIF zit. Op die manier kunnen we die investeringen ondersteunen.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Het is positief dat de stelling 'politici beloven veel' hier absoluut niet opgaat. Beloftes worden waargemaakt.

Ik ben een vraag vergeten te stellen, kunt u nog een kort antwoord geven? Zijn de middelen eenmalig of jaarlijks?

Minister Joke Schauvliege: Ze zijn jaarlijks.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, en aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over Vlaamse streekproducten binnen het CETA-verdrag (Comprehensive Economic and Trade Agreement) – 248 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Streekproducten zijn een troef, niet enkel uit landbouw-economisch oogpunt, maar ook vanuit het oogpunt van streek- en regio-marketing. We associëren ons allemaal graag met producten van bij ons. Dat is ook best fijn: we kennen een diversiteit aan smaken en lekkernijen en voedsel. We associëren de producten met Vlaamse authenticiteit. We kunnen er blind de herkomst op kleven. Mochten we tijd hebben, mocht de vakantie voor de deur staan, ik zou een quiz organiseren. Bij mattentaarten denkt iedereen meteen aan Geraardsbergen, bij vlaikes aan Lier, bij hoppescheuten aan Poperinge. We kennen het potjesvlees uit de Westhoek en de druiven uit Vlaams-Brabant. Er zijn onze unieke bieren: geuze, kriek en lambiek. U kent het Kasteelbier en de West-Vleteren. Deze producten zijn vaandelragers van hun regio en vaak zijn het topproducten. Ze zijn de exponent van het bourgondische Vlaanderen. Daar hebben we allemaal iets van, ik zeker ook. Ze zijn vaak een reden voor buitenlandse toeristen om bij ons te komen en bedrijven of producenten te bezoeken. Denk aan de kaasmakerij in Passendale. Zo kan ik er blijven opnoemen.

We hebben er al vaker over gepraat, ook vandaag: de landbouw moet diversifiëren, moet topproducten maken, unieke producten die een grote meerwaarde creëren en daardoor een inkomen verzekeren voor de landbouwer. De streekproducten kunnen in grote mate tot die evolutie bijdragen.

Labels spelen hierbij een belangrijke rol, zeker wanneer deze Europees erkend zijn. Zo kennen we de BOB (beschermde oorsprongsbenaming), de BGA (beschermde geografische aanduiding) en de GTS (gegarandeerde traditionele specialiteit). Het Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA), het handelsverdrag met Canada dat bijna rond is, zet deze labels onder druk. De hierboven aangehaalde streekproducten krijgen er geen bescherming. Opmerkelijk hierbij is dat dit niet voor alle Europese streekproducten geldt. Roquefortkaas, om maar één voorbeeld te geven, krijgt binnen het CETA wel de nodige garanties om misbruik van de oorsprongs- en kwaliteitsbenaming te vrijwaren.

Minister, de labeling van streekproducten is een belangrijke tool geweest in Vlaanderen. Erkent u de meerwaarde van streekproducten in de promotie van specifieke regio's en Vlaanderen in het algemeen?

Mijn vraag was ook gericht aan minister Weyts in zijn bevoegdheid van Toerisme. U merkt wel dat er toeristische aspecten aan vastzitten. Zowel in de functie van

lokker van toeristen naar Vlaanderen als in functie van ambassadeur bij export naar het buitenland.

Acht u het bijgevolg nuttig om nog meer in te zetten op dit bourgondische aspect binnen ons toeristisch beleid? Erkent u dat streekproducten een schoolvoorbeeld zijn van meerwaardecreatie in de landbouw? Hoe kunt u de authenticiteit van onze typische streekproducten vrijwaren in het kader van het CETA? Maakte de bescherming van streekproducten deel uit van de bezorgdheden van Vlaanderen tijdens de onderhandelingen tussen Canada en Europa? Hoe werden die bezorgdheden geformuleerd?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Caron, ik heb het antwoord op uw vragen inderdaad ook opgemaakt in samenspraak met collega Weyts. Ik zal dan ook graag mede namens mijn collega antwoorden.

Minister Weyts erkent de meerwaarde van streekproducten die de culinaire positie van Vlaanderen internationaal kunnen versterken. Hij citeert daarbij uit het gloednieuwe manifest dat gisteren op een event van Gault&Millau werd voorgesteld: "We telen hier niet elk ingrediënt, maar alles wat we zelf produceren is onvervalste wereldtop. Onze hopscheuten en grijze garnalen zijn zelfs volstrekt uniek. Producten uit Vlaanderen staan bekend om hun kwaliteit, eigenheid, versheid en smaak. Onze bodemschatten zijn wereldtop, zowel in hun natuurlijke vorm, aardappelen, groenten, fruit, zuivel, vlees, ... als in een verwerkte vorm, charcuterie, brood, taarten, frieten, Onze hoogwaardige streekproducten met internationale faam vormen de basis voor onze maaltijden. Denk maar aan het Brabantse grondwitloof, de peperkoek of het vlees van het rood ras." Ik heb op Twitter geen reacties gezien op deze uitspraak van collega Weyts. Ik heb alleen maar mezelf zien passeren als de grootste schandpaal van Vlaanderen.

Bij producten die al heel lang centraal staan in de internationale promotie van Vlaanderen en Brussel, denken we in de eerste plaats aan bier en chocolade. Jaarlijks worden 578.000 ton chocolade en 13 miljoen hectoliter bier naar het buitenland geëxporteerd. Maar niet alleen de producten an sich nemen de ambassadeursrol op. We zijn niet alleen het land van chocolade of bier, maar nog meer van chocolatiers en brouwers. Het vakmanschap dat achter die geëxporteerde producten schuilt, wordt te vaak vergeten en is toch heel kenmerkend voor Vlaanderen. En daar komen we tot de gemeenschappelijke deler. Ook bij streekproducten gaat het om vakmanschap, geworteld in lokale tradities en met veel oog voor kwaliteit, originaliteit en authenticiteit.

Acht u het bijgevolg nuttig om nog meer in te zetten op dit bourgondische aspect van ons toeristisch beleid, vraagt u, mijnheer Caron. U vraagt dus meer promotiemiddelen voor al deze goede producten.

Lokale streekproducten vormen zeker een meerwaarde voor de toeristische beleving. Ze verhogen de authenticiteit van de bestemming. Ze bevestigen de algemene reputatie die Vlaanderen wil uitdragen als gastronomische kwaliteitsbestemming, waar elk seizoen en elke streek zijn of haar eigen smaakpallet heeft.

Via de Flanders Food Faculty, de netwerkorganisatie die werd opgericht om de culinaire troeven van Vlaanderen te versterken, worden acties opgezet om het lokaal draagvlak voor onze gastronomie te verhogen, om, met andere woorden, Vlamingen hun eigen eet-, drink en tafelcultuur nog meer te laten waarderen. Op die manier worden Vlamingen zelf ambassadeurs. Het staat vast dat streekproducten een plek zullen krijgen in de initiatieven van de Flanders Food Faculty. Heel concreet wordt in 2017 een plan van aanpak uitgewerkt voor een promotiecampagne die de streekproducten ook internationaal in de vitrine zal plaatsen.

Dan komen we bij de meerwaardecreatie van streekproducten in de landbouw. Producten die erkend zijn als 'Vlaams streekproduct' creëren inderdaad een meerwaarde, hetzij als landbouwproduct van topkwaliteit, hetzij als verwerkt product. De interesse in Vlaamse streekproducten weerspiegelt zich in het succes van de website www.streekproduct.be, waarop kooktips en dergelijke kunnen worden gevonden.

Er zijn momenteel een tweehonderdtal producten erkend als Vlaams streekproduct. Dat zijn landbouwproducten en verwerkte producten zoals snoepgoed, bieren, vleeswaren en dergelijke.

Naast de Vlaamse streekproducten zijn er de Europees erkende streekproducten met een 'Beschermd Oorsprongsbenaming' of een 'Beschermd Geografische Aanduiding'. Wij hebben er een achttal. Hiertoe behoren onder andere de Lierse vlaaikjes, de Gentse azalea, de Vlaamse laurier en de Vlaams-Brabantse tafeldruif. Deze producten mogen enkel binnen een afgebakende regio worden geproduceerd.

Hoe kan ik de authenticiteit van onze typische streekproducten vrijwaren in het kader van het CETA? In het CETA zijn bepalingen over de bescherming van producten met een Europese erkenning opgenomen. Op dit ogenblik worden slechts enkele van onze producten naar andere EU-lidstaten, maar nauwelijks of niet naar derde landen buiten de EU uitgevoerd. Deze vraag over export naar Canada is vandaag dus eigenlijk zonder voorwerp.

Producten zoals prosciutto di Parma zijn in het CETA opgenomen, omdat er vandaag al aanzienlijke hoeveelheden van deze hammen naar Canada gaan. Indien in de toekomst een Vlaams streekproduct met een Europese erkenning naar Canada wordt geëxporteerd, dan zullen we het nodige doen om het in het handelsakkoord te laten opnemen. In het CETA is het immers mogelijk de 'shortlist' van beschermde benamingen aan te vullen. Dergelijke shortlistsystemen bestaan ook al in andere bestaande of in onderhandeling zijnde handelsakkoorden, bijvoorbeeld met Vietnam, Zuid-Afrika, Korea, Japan, Australië. U hoeft zich dus geen zorgen te maken, mijnheer Caron.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik ben inderdaad gerustgesteld, minister. In de politiek wordt gezegd dat men nooit ministers mag ondervragen als men het antwoord vooraf niet kent, want dan is men zagezegd de verliezende partij. Ik krijg vandaag echter een pak informatie die ik ook niet kende, namelijk welke regels er zijn voor het opnemen van producten op de verschillende lijsten en in handelsakkoorden. Ik begrijp dus dat die 200 producten die we in Vlaanderen hebben erkend in onze eigen campagne streekproducten.be, niet bedreigd zijn. Worden ze in de toekomst buiten de EU geëxporteerd, dan worden ze in het handelsverdrag opgenomen. Ik zal de lijst nog eens overlopen. In Canada horen we steeds spreken over 'Belgian waffles' en dergelijke meer, maar dat is natuurlijk geen streekproduct en kan als dusdanig ook niet worden erkend.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Peter Wouters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de mogelijke opstart van een officiële bemiddelingsprocedure tussen suikerproducenten en -fabrieken
– 254 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

Peter Wouters (N-VA): Op woensdag 8 juni 2016 bespraken we in deze commissie, naar aanleiding van een vraag om uitleg van collega Jos De Meyer, de moeizame onderhandelingen tussen de suikerproducenten en -fabrieken in Vlaanderen in het postquotumtijdperk. Een studie van de Vlaamse overheid had aangetoond dat er 28 euro per ton nodig is om uit de kosten te raken, terwijl de Tiense Suikerraffinaderij slechts 26,80 euro per ton wilde betalen.

De bedoeling was dat de verschillende partners tegen de zomer een akkoord zouden bereiken. In de Europese regelgeving is hiervoor een strikte procedure opgenomen. Er moet een sectoraal akkoord worden gesloten tussen de bietentelers en de suikerfabriek. In dat akkoord moeten ze afspraken maken over de aankoop en leveringsvoorwaarden van de suikerbieten. De Europese Unie heeft alle elementen opgelijst die het akkoord moet bevatten. Indien het overleg volledig vastloopt, moet er een officiële bemiddelingsprocedure worden gevolgd.

Minister, tijdens de commissievergadering in juni verklaarde u dat u de officiële bemiddelingsprocedure nog niet wilde opstarten, omdat de betrokkenen nog met elkaar onderhandelden. Maar indien het nodig zou zijn om te bemiddelen, zou u die rol met alle plezier opnemen.

Begin oktober kwam het gevreesde bericht dat de onderhandelingen muurvast zitten. Het coördinatiecomité van de planters van Haspengouw communiceerde zelfs het volgende: "Er is eigenlijk geen sprake meer van onderhandelingen. Tijdens de laatste vergadering met de directie werd ons duidelijk dat de Tiense Suikerraffinaderij onder druk van moedergroep Südzucker nooit van plan is geweest om enige toegeving te doen." Het coördinatiecomité zou nog hebben voorgesteld om een verzoeningsvergadering in het bijzijn van de juristen van elke partij te organiseren, maar dat voorstel zou van tafel zijn geveegd door de Tiense Suikerraffinaderij.

Minister, bent u op de hoogte van de stand van zaken in de onderhandelingen? Lopen er nog onderhandelingen? Of gaat men over tot de officiële bemiddelingsprocedure? Wat houdt de officiële bemiddelingsprocedure in? Welke rol kunt u daar als Vlaams minister voor Landbouw in spelen? Houdt u rekening met een scenario waarbij er geen akkoord wordt bereikt? Welke gevolgen mogen we daar verwachten voor de Vlaamse bietentelers?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Wouters, uiteraard volgen we de situatie op de voet. Ik ben inderdaad op de hoogte dat het op dit moment niet vlot loopt. We mogen de moeilijke situatie waarin we nu zitten, niet onderschatten. Het is de eerste keer dat er wordt onderhandeld in functie van het Europese postsuikerquotumtijdperk en dat vergt een aanpassing van iedereen.

Tot vorig jaar was alles goed geregeld, waren er bepaalde zekerheden, maar dat valt nu allemaal weg, en dat is niet zo evident. De Europese regelgeving bepaalt dat het interprofessioneel akkoord afgesloten moet zijn op het ogenblik dat de bieten van campagne 2017 worden ingezaaid. Dat lijkt nog veraf, maar aangezien suikerbieten slechts om de vier jaar op hetzelfde perceel kunnen worden geteeld, kunnen beide partijen het zich niet veroorloven dit tot het voorjaar van 2017 voor zich uit te schuiven. Teeltplannen, dus welke teelten er precies op welke akkers zullen worden gezaaid, worden niet aan de vooravond van de inzaai zelf opgemaakt, maar op voorhand.

Ik ga er niet van uit, maar stel dat men er niet in slaagt een akkoord te bereiken, dan stelt de Europese Commissie dat de bevoegde landbouwministers ervoor moeten zorgen dat er alsnog een overeenkomst komt. Want zonder interprofessioneel akkoord zijn individuele contracten tussen telers en suikerfabriek niet rechtsgeldig. Dit is vandaag nog niet aan de orde, want de Europese regelgeving

zegt heel expliciet dat er eerst moet worden onderhandeld en dat je pas mag optreden als het echt helemaal mislukt. Dat is heel duidelijk omschreven. We moeten dus nog even afwachten en het een kans geven. Als dat niet lukt, zal ik de bemiddelingsprocedure moeten inzetten, samen met mijn Waalse collega.

Ik ben ervan overtuigd dat er effectief nog elementen van toenadering te vinden zijn, al was het maar omdat beide partijen toch op elkaar zijn aangewezen. Als onze boeren geen bieten meer zouden telen, valt de fabriek stil. Als de fabriek er niet meer is, zullen er geen bieten meer kunnen worden geteeld.

Bij interprofessionele onderhandelingen geldt hetzelfde als in de politiek: er zal aan beide kanten suiker bij de wijn moeten worden gedaan. Het spreekt voor zich dat men toenadering zal moeten zoeken. Het is ook een officiële procedure zoals die is uitgetekend. Als je in die bemiddelingsprocedure stapt, heeft dat ook nadelen. We moeten daar nog even mee wachten. Eerst moeten we die onderhandelingen kansen geven en pas in laatste instantie als bemiddelaar tussenkomen.

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

Peter Wouters (N-VA): Minister, het is een beetje pijnlijk dat we eerst een sector moeten zien crashen voor u in actie mag komen. Ik heb daar een ambigu gevoel bij. Het maakt me niet echt vrolijk dat we eerst een perte totale moeten hebben voor we aan de slag kunnen. Ik begrijp dat u de regels die Europa oplegt, mooi volgt. Dat is ook terecht, anders zouden er andere problemen komen. Ik kijk er samen met u naar uit. Hopelijk komt iedereen tot bezinning en tot de jaren van verstand zodat er een mooie consensus in de maak is.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, u zegt dat Europa stelt dat de bevoegde minister moet tussenkomen, maar heeft Europa ook een deadline vooropgesteld in functie van het teeltseizoen dat eraan komt?

Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik wil ook interveniëren in opvolging van mijn vraag van 8 juni. De suikerbiet wordt vooral in Wallonië verbouwd. Niettemin heeft die in Vlaanderen toch nog enig belang. De Vlaamse suikerbietelers verwachten dat u dit dossier verder alert volgt.

We zitten in een totaal nieuwe situatie, het zogenaamde postquotumtijdperk. Er blijven in ons land nog maar twee suikerfabrieken over. Met andere woorden: dat is bijna een monopoliepositie. Als je het internationaal vergelijkt, telen onze teler op een relatief kleine oppervlakte. Dan ben je een kleine speler in dat overleg. In de onderhandelingen vertrek je vanuit een zwakke positie, zeker als je ziet welke omvang de moedergroep Südzucker ondertussen heeft. Hoeveel procent vertegenwoordigt de Belgische, de Vlaamse producent in die ruimere groep?

Minister, de fundamentele bekommernis is dat, als men niet tot een akkoord komt, u tijdig uw verantwoordelijkheid neemt.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik ben zeker bereid mijn verantwoordelijkheid te nemen, en ik zal dat ook doen. Ik ben klaar om daarin tussen te komen, maar het staat duidelijk in de Europese regelgeving hoe de procedure moet worden gevolgd. We moeten dus ook opletten, zeker als het wordt aangegrepen door bepaalde partijen in de onderhandelingen die vinden dat het niet loopt zoals het moet.

De Vlaamse bietentelers zijn inderdaad geen grote spelers, maar dat neemt niet weg dat we ook voor die mensen moeten opkomen. Daar knelt natuurlijk het

schoentje, dat men probeert het onderste uit de kan te halen, maar ze moeten ook wel een eerlijke prijs en een eerlijk inkomen hebben. Ook de industrie is geen grote speler, maar het zijn wel heel performante bedrijven. Het percentage zal ik u laten weten, daar heb ik nu geen zicht op. Je voelt dat de Tiense Suikerrefinaderij wel nog een sterke band heeft met onze telers, en daar houden ze aan vast. Ze zitten ook in een internationale groep en staan zelf onder druk. Soms is er een spanningsveld in die bedrijven zelf.

Mijnheer Dochy, er is inderdaad een deadline en die valt in het voorjaar van 2017. Dat komt dus heel dichtbij. Het is niet omdat we officieel die bemiddelingsopdracht niet opnemen, dat er geen informele contacten zijn, dat we niet achter de schermen een en ander proberen te doen. Zodra je officieel die bemiddelingsopdracht opstart, zit je in een heel andere constructie, die vanuit Europa op een heel andere manier wordt bekeken. Dit wil ik hier low profile nog meegeven.

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

Peter Wouters (N-VA): Minister, ik ben ervan overtuigd dat informele contacten soms meer kunnen bereiken dan officiële delegaties waar iedereen zijn egestelling wil verdedigen. Ik hoop dat uw informele contacten zeer veel gaan opbrengen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.